



c o r v i n a

CORVINA ÓVODA

P E D A G Ó G I A I  
P R O G R A M

## ***I. Bevezető***

A Corvina Óvoda Kecskemét Megyei jogú Város Közgyűlésének CO2015/1. (VI.25.) KH számú határozata alapján kezdi meg működését 2015. július elsejétől. A Corvina Óvoda Pedagógiai Programja 2018 .szeptember 15-étől határozza meg az óvodák működését.

### ***Feladatellátási-helyek:***

- 6000 Kecskemét Csokor utca 9.
- 6000 Kecskemét Mártírok útja 29.
- 6000 Kecskemét Mártírok útja 31.
- 6000 Kecskemét Platán u. 1.
- 6000 Kecskemét Katona Zs. utca 1.
- 6000 Kecskemét-Matkó Fő u.32.
- 6000 Kecskemét Ifjúság útja 1.
- 6000 Kecskemét Nyitra utca 4.
- 6000 Kecskemét Mikszáth krt. 17.
- 6000 Kecskemét Kandó K. utca 14.
- 6000 Kecskemét Ceglédi út 5-7.
- 6000 Kecskemét Forradalom u.3.

A magyarországi óvodákban folyó pedagógiai munka alapelveit meghatározza az Óvodai nevelés országos alapprogramja, amely Magyarország Alaptörvényének értékeire, és a Magyarország által aláírt nemzetközi szerződésekben vállalt kötelezettségekre épül.

A hatályos jogszabályok, a helyi városi közoktatási koncepció, a saját, jogelőd óvodai elképzelések és hagyományok alapján rögzítettük alapelveinket, dolgoztuk ki a programot.

A Corvina Óvoda néven létrejövő új intézményben a feladat-ellátási helyek a közgyűlési döntésben foglaltak szerint szakmailag továbbra egyéni arculatukat megtartva, haladó hagyományait ápolva működnek. Ezzel párhuzamosan továbbra is igyekszünk kihasználni az óvodák és iskolák, valamint az óvodák egymás közötti szakmai együttműködési lehetőségeit. Együttműködésünket indokolja az a körülmény is, hogy a Corvina Óvodához tartozó feladat-ellátási helyek földrajzilag is összefüggő területen, Kecskemét város keleti részén helyezkednek el.

## ***Intézményünk hitvallása***

Intézményünk továbbra is a Corvina nevet viseli. A név a magyar történelem egyik virágzó korszakára, Hunyadi Mátyás uralkodásának idejére utal. Mátyás király tehetségével, rátermettségével, széles látókörű gondolkodásával, nyugodt, kiegyensúlyozott légkört teremtett a gazdasági és társadalmi fejlődéshez. Képes volt hazánk céljait, érdekeit Európához igazítani. Híressé vált a kultúra és a tudomány iránti fogékonyságáról. Nevéhez kapcsolódik a reneszánsz és a humanizmus elterjesztése hazánkban. A humanizmus olyan világnézet, melynek középpontjában az ember áll. Olyan embereszményt állít elénk, ami a körülötte álló világ felfedezésére, megértésére, jobbá tételére törekszik.

A Corvina név kötelez bennünket. A kialakult jó szokások, az együttműködési és kapcsolati rendszerek, a pedagógiai tartalmak megtartására törekszünk, együttműködésünk a Corvina Iskolákkal változatlan.

Célunk olyan szellemi és érzelmi légkör kialakítása, amely méltó névadó a hazai reneszánsz kor szemléletéhez, világfelfogásához.

Arra törekszünk, hogy a tudásvágy és az életöröm, a művészetek, tudományok pártolása, a sokoldalúság, és mindenekelőtt az emberközpontúság hassa át közös munkánkat, szellemiségünket.

Intézményünk gyermekeivel olyan kapcsolatot alakítunk ki, mely egymás tiszteletén, megbecsülésén, szeretetén alapszik.

Elsősorban személyes példamutatásunkon keresztül szeretnénk nevelni.

Nevelési és oktatási programunkban előnyben részesítjük gyermekeink életkori sajátosságainak megfelelő felfedeztető, tevékenykedtető módszereket.

Intézményünk gyermekbarát, ugyanakkor rendre törekvő, világos rendszert kínál, melyben reményeink szerint minden gyerek a legmagasabb szinten bontakoztathatja ki képességeit, megtapasztalhatja a testileg, szellemileg, érzelmileg és erkölcsileg egészséges életvitelt.

Azt szeretnénk, ha a Corvina Óvoda – olyan léttér lenne, ahol a gyerek szívesen van jelen. Nem csak azért, mert az életre készül, hanem azért, mert életének egy adott szakaszában itt él, és itt érzi jól magát. Szereti az itt zajló életet, mert az természete szerint való. Nem elnyomja, hanem felemeli őt.

## ***II. Gyermekkép, óvodakép***

### ***Jövőképünk (gyermekkép, óvodakép, pedagóguskép)***

- Az óvodás korú gyermekek nevelésének elsődleges színtere a család, kiegészítője az óvoda, mely óvó-védő, szociális, nevelő-személyiségfejlesztő funkciót teljesít óvodába lépéstől iskolába lépésig.
- Programunkat azoknak a szülőknek a figyelmébe ajánljuk, akik fontosnak tartják múltunk értékeinek megőrzését, a környezettudatos, környezetbarát szellemben való nevelést, akiknek gyermeke mozgássérült, enyhe értelmi fogyatékos és ebből adódóan sajátos, speciális nevelést, fejlesztést igényel.
- Célunk olyan gyermekek nevelése, akik érzelmileg gazdagok, környezetükkel harmóniában élnek, környezetükben jól tájékozódnak, nyitottak, érdeklődőek, önmagukat értékelni tudók, másokat elfogadók, együttműködők.
- Fontosnak tartjuk a gyermeki képességek teljes körű kibontakoztatását. Megteremtjük az esélyegyenlőséget, az egyéni bánásmód és differenciálás módszereinek alkalmazásával a gyermeki személyiség komplex fejlesztése érdekében, különös tekintettel a hátrányos helyzetű és sajátos nevelési igényű, valamint a tehetséges gyermekekre.
- Biztosítjuk a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét a nemzeti és etnikai kisebbséghez tartozó gyermekek számára.
- Arra törekszünk, hogy gyermekeink minél több tapasztalathoz, élményhez jussanak, figyelembe véve egyéni és életkori sajátosságait, igényeiket, ezzel megalapozva az élethosszig tartó tanulást.
- Meggyőződésünk, hogy a gyermekek játéka, ami örömet és boldogságérzetet ad jól ötvözhető a természetszeretettel, a mozgással és a néphagyomány-ápolással, amikhez jó támogatást nyújt az „Így tedd rá!” program. A kisgyermekkorban cselekvéssel szerzett tapasztalatok, érzelm dús élmények hatnak a felnövekvő gyermekekre, erkölcsi, esztétikai értékrendjének alakulására.
- Fontosnak tartjuk, hogy gyermekeink rendelkezzenek olyan képességekkel és tulajdonságokkal, melyek segítik egészséges fejlődésüket testi, mentális és szociális téren, amely képességek elsajátítása révén tudnak bánni adottságaikkal, igényeikkel. Mindezt szeretetteljes családi légkörben, ahol érték egymás elfogadása és tisztelete, a segítőkészség, az őszinteség, amely pozitív visszajelzéssel személyes példamutatáson

keresztül hat a gyermekekre. Ennek garanciája a pedagógiai következetesség, hitelesség és elhivatottság.

- Nevelő munkánkban a kompetencia határok tiszteletben tartásával alkalmazkodunk partnereink igényeihez, kapcsolatainkat az őszinteség, felelősségérzet irányítja, melynek alapja a problémaérzékenység, a jó kommunikációs készség.
- Kiemelten fontosnak tartjuk olyan szokások, magatartásformák kialakítását, amelyek a környezettel való harmonikus együttélést biztosítják a gyermekek későbbi életvitelében.
- Óvodánk alkalmazotti közössége elkötelezi magát a fenntarthatóságra nevelés mellett.
- Nevelőtestületünk tagjai szakmailag jól felkészült, innovatív beállítottságúak, akik tudásuk legjavát nyújtják a gyermekek komplex személyiségfejlesztésében.
- Nevelésfelfogásunkat erősen befolyásolja a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldről és családdal való kötődés megalapozása, a család tisztelete, annak védelme, az erkölcsi normák és szabályok megismertetése, elfogadtatása, a természet értékeinek megismertetése, valamint az a hitünk, hogy az óvodáskorú gyermek személyiségjegyeinek fejlesztését az érzelmein át történő nevelés segíti a leghatékonyabban.

### ***Pedagógiai alapelveink***

- Óvodai nevelő munkánkat gyermekképzésünk, óvodaképzésünk tükrében a gyermeki jogok tiszteletben tartásával, az esélyegyenlőség biztosításával végezzük.
- Különös hangsúlyt fektetünk az egyéni képességek kibontakoztatására, korszerű ismeretek, képességek, jártasságok, készségek – kompetencia területek - kialakítására, a felzárkóztatásra, és az óvónő modell szerepére.
- Nagy hangsúlyt fektetünk gyermekeink testi, lelki, mentális egészségének megőrzésére. Az óvodai élet megszervezése során törekszünk a baleset-megelőzésre.
- Meggyőződésünk, hogy kisgyermekkorban meghatározóak a cselekvéssel szerzett tapasztalatok, az érzelem-dús élmények, a bizalom, az elfogadás, a motiváció, amely önálló ismeretszerzési igényre, aktív cselekvésre készíteti a gyermeket.
- Valljuk, hogy óvodai nevelésünk akkor lehet igazán hatékony, ha az óvodában dolgozók viselkedése derűs összhangot, biztonságot áraszt, magatartásunk tükrözi a gyermek és szülő iránti tiszteletet, egész lényünk példát mutat, viselkedésünk mintát ad.

- Óvodánk sajátosságaiból következően különösen fontosnak tartjuk a nyugodt, harmonikus, szeretetteljes légkör megteremtését, melyet állandó élményközelséggel biztosítunk.
- A szociális biztonság érzelmi megalapozottságára építve, kiemelten foglalkozunk a gyermekek testi egészségének, kondíciójának biztosításával, az egészséges életmód megteremtésével, mozgásigényük kielégítésével.
- Az emberi értékek megalapozása és megerősítése céljából néphagyományainkhoz nyúlunk vissza. Ezzel formálva a gyerekek közösségi és identitástudatát, a család, a haza tiszteletét, szeretetét, természet iránti fogékonyságát, a tudatos fogyasztóvá válást tevékenységeken keresztül.
- A környezettudatos nevelés, a hagyományörző tevékenységek lehetőséget nyújtanak az ismeretek komplex módon történő feldolgozására, a családokkal való alkotó együttműködésre.
- Mozgássérült és enyhe értelmi fogyatékos gyermekeinket erősítjük azokon a területeken, amelyeken fejleszthetőek. Biztosítjuk számukra a differenciálást, speciális eljárások alkalmazását.
- Lehetőséget biztosítunk gyermekeink számára, hogy ismerkedjenek más népek anyanyelvével, kultúrájával (angol, német)
- Az élet tiszteletére, védelmére neveléssel lehetőséget biztosítunk a környezetvédelem, környezettudatos szemlélet és magatartás kialakítására.

### ***Óvodai nevelésünk célja, feladatai***

- Érjük el, hogy a gyermekek élhessenek a boldog gyermekkor lehetőségével.
- Valósuljon meg az óvodás gyermek sokoldalú, harmonikus fejlesztése, a gyermeki személyiség kibontakoztatása az egyéni, életkori sajátosságok és az egyéni fejlődési ütem figyelembevételével, amely megalapozza az egész életen át tartó tanulást.
- Gyermekközpontú nevelésünket nevelés- centrikussággal, élményekre és tevékenységekre épülő, tudatos, tervszerű, egymásra épülő munkával, gondoskodó bánásmód biztosításával, megértő, segítő, együttműködő és derűs, optimistamagatartással érjük el. Alkalmazott pedagógiai módszereink a gyermekek személyiségéhez igazodnak
- Kiemelt feladatunk annak biztosítása, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel indulhasson, ezért törekszünk a hátrányok csökkentésére és a tehetségek kibontakoztatására.

- Különös gondot fordítunk a különleges bánásmódot igénylő gyermekekre: SNI, BTMN, HH, HHH és a kiemelten tehetséges gyermekekre.
- A gyermek az óvodáskor végére jusson el képességeinek, személyiségfejlődésének azon szintjére, mely képessé teszi az iskola megkezdésére
- Tudatosan törekszünk egészségük és az őket körülvevő környezet védelmére, az egészség és a környezettudatos szokások kialakítására.
- A gyermeki értékek megalapozása, közösségi és identitástudat erősítése a hagyományok felelevenítésével, a környezettudatos magatartás kialakításával.
- Éves munkánkat az évszakokhoz, a környezeti jeles napokhoz kapcsolódó hagyományos ünnepek köré csoportosítva végezzük, megalapozva ezzel nemzeti és környezeti értékeink megismerését, megbecsülését.
- A hátrányos helyzetű gyermekek esélyegyenlőségének növelése, integrációjuk segítése, speciális ellátás és feltételrendszer biztosítása.
- Enyhe értelmi fogyatékos és mozgássérült gyermekek fogadása, fogyatékoságuknak megfelelő speciális és célirányos fejlesztése, szocializációjuk segítése, másságuk elfogadtatása.
- A gyermekekkel idegen (angol, német) nyelv megszerettetése, alapvető utasítások, alapszintű nyelvi kommunikáció megértése, használata.
- A szülőkkel való együttműködésünk erősítése (szülői értekezletek, fogadóórák, nyílt napok, családlátogatások, közös programok), igényeik, elvárásaik folyamatos megismerése, figyelembe vétele, ezeknek való megfelelés.
- Széleskörű tájékoztatás pedagógiai programunk tartalmáról, nevelő munkánkról, sajátosságainkról az intézmény honlapján.
- Pedagógiai munkánkat meghatározó alapidokumentumok: Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja, Corvina Óvoda Pedagógiai Programja, csoportnapló – mely tartalmazza az éves tanulási tervet, projekt terveket, illetve tematikus terveket valamint az EMMI rendeletben meghatározott tartalmakat.

Mindezen célok eléréséhez és tovább fejlesztéséhez szükséges a nevelőtestület módszertani kultúrájának folyamatos fejlesztése, önálló intézményi innováció megvalósítása, nyomon követése. Az elfogadott pedagógiai program szellemiségét figyelembe véve minden pedagógusnak joga van érvényesíteni pedagógiai törekvéseit, megválasztani módszereit, a tevékenységek anyagát.

### ***III. Az óvodai nevelés feladatai***

#### ***Az óvodai nevelés általános feladatai***

#### **1. Az egészséges életmód alakítása**

##### ***1.1. Az egészséges életmód alakítás célja és feladatai***

- A gyermek testi szükségleteinek kielégítése során alapozódnak azok a szokások, melyek az egészséges életvitelhez szükségesek, képességeikhez mérten
- A gyermek gondozása, egészségének védelme, edzése, megőrzése, a nyugodt pihenés, alvás megteremtése, a betegségek, kisebb rendellenességek prevenciója és korrekciója
- A gyermek testi képességeinek és mozgásának fejlesztése a gondozási szokásrendszer kialakításával
- Az egészség megőrzéséhez szükséges készségek fejlesztése egészséges, biztonságos, higiénikus, barátságos környezetben.
- A sajátos nevelési igényű gyermekektől képességeiknek megfelelően elvárjuk a közösség elé állított normák saját szinten történő megvalósítását, lehetőség szerint megfelelő szakember bevonásával.
- Környezettudatos magatartás megalapozása
- A családok életmódbeli szokásainak formálása, segítése az egészséges nemzedék felnevelése érdekében.
- Az egészséges élettér tükrözze a hagyományörzésből fakadó sajátosságokat, és a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítását.

##### ***1.2. Az egészséges életmód alakítás feltételrendszere***

A szokások zavartalan alakításához intézményünk megteremti azt a feltételrendszert, amely a gyermekek testi és lelki fejlődését szolgálja, a sajátos nevelési igényű gyermekeket segíti.

Az életmód alakítás színtere a csoportszoba és kapcsolódó helyiségei, valamint az óvoda udvara.

- A helyiségek világosak, jól szellőztethetők, a burkolatok jól tisztíthatók, fertőtleníthetők.
- A berendezési tárgyak gyermekléptékűek, esztétikusak, természetes anyagokból készülnek, elhelyezésük, formájuk kizárja a balesetveszélyt.



- Az öltözőben a gyerekek váltóruhája, cipője, tornafelszerelése külön jellel ellátott szekrényben, általuk elérhető helyen van.
- A mosdóban a saját fésűjét, törölközőjét, fogmosó felszerelését könnyen megtalálja.
- A WC-helyiségeket válaszfal vagy függöny határolja.
- Az udvar változatos felületű, füves, betonozott, alkalmas a homokozásra, mozgásos játékokra, és egyéb tevékenységekre.
- Az udvari játékeszközök többnyire megfelelnek az UNIO előírásainak különös tekintettel a baleset megelőzésre.
- Az udvaron többféle hulladékgyűjtő eszköz nyújt lehetőséget a hulladékgyűjtésre.

### ***1.3. Az egészséges életmód alakítás tartalma***

- Egészség védelme, edzése, óvása, megőrzése – testi-lelki-mentális egészség.
- Betegségmegelőzés, testi, lelki gondozás – szakemberek bevonásával.
- Táplálkozás, különös tekintettel a magas cukor tartalmú ételek és italok, illetve a magas só- és telítetlen zsír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentésére, valamint a zöldségek és gyümölcsök, továbbá tejtermékek fogyasztásának ösztönzésére – korszerű táplálkozási szokások megismertetése.
- Testápolás, tisztálkodás, fogmosás – személyi-és környezeti higiénia.
- Öltözködés - évszaknak megfelelően, réteges öltözködéssel, egyéni igények figyelembevételével.
- Mozgás, edzés – szabad játék során is, lehetőség szerint friss levegőn.
- Pihenés, alvás – fontos a megnyugvás, elcsendesedés.

### ***1.4. Az óvodapedagógus feladatai***

- Olyan szokásrendszert alakítunk ki, melynek során a gyermeknek lehetősége, alkalma van testi szükségleteinek kielégítésére.
- Rendszeres tevékenységekkel a gyermekek testi fejlődését biztosítjuk, életkoruknak megfelelő életritmust alakítunk ki.
- Fontos feladatunk a gyermekek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése.
- Kulturált étkezési szokások és hozzá kapcsolódó magatartásformák rögzítésével biztosítjuk, hogy kialakuljon önmaguk és környezetük iránti igényességük.
- A mindennapos gyakorlás során rögzítjük az öltözködés helyes sorrendjét.

- Betegségmegelőzés a személyi tisztaság szokásainak elsajátításával.
- Olyan szervezeti kereteket, formákat, (házirend, napirend, heti rend) egészséges és biztonságos környezetet teremtünk a gyermekeknek a természetes mozgásigény kielégítésére (játshelyek, eszközök), melyek az összerendezett, harmonikus mozgás fejlődését segítik elő.
- A nyugodt pihenéshez biztosítjuk az optimális feltételeket (szellőzés, csend, nyugalom). Figyelembe vesszük, hogy minden korosztálynak más-más az alvásigénye.

### ***1.5. Az egészséges életmód alakítás alapelvei***

- Az egészséges életmód alakításában mindenekelőtt a gyermek életkori és egyéni sajátosságaira építünk.
- Kiemelten fontosnak tartjuk, hogy a gyermekek minél több időt töltsenek a friss levegőn, játékos, szabad mozgással.
- Tudatosan és tervszerűen bővítjük szokásaikat, melyek stabilizálása során biztosítjuk a fokozatosságot, a következetességet, és a folyamatosságot.
- A derűs légkör megteremtésével, pozitív személyi kapcsolatok kialakításával, közösen átélt élményekkel biztosítjuk a gyermekek aktivitását.
- Figyelembe vesszük a gyermekek alapvető jogait és szükségleteit, különös tekintettel a mozgássérült és enyhe értelmi fogyatékos, és a más szempontból is hátrányos helyzetű gyermekekre.
- Törekszünk a felnőtt és gyermek közti meghitt kapcsolat kialakítására, mely a szükséges készségek elsajátítását segíti.
- Kialakítjuk a családokkal való együttműködési formákat: közös kirándulások, erdei óvoda, gyűjtő utak, egészségnap, sport nap

### ***1.6. Az egészséges életmód alakítás sikerkritériumai az óvodáskor végére***

- Csendesen nyugodtan tölti az alvásidőt.
- Önállóan használja a WC-t.
- Ügyel saját maga és környezete rendjére, tisztaságára.
- Önállóan mos kezet, használja a körömféket.
- Önállóan mos fogat, a fogápoló szereket tisztán tartja.
- Szükség szerint használ zsebkendőt.

- Ügyel az étkezőasztal esztétikumára.
- Helyesen használja az evőeszközöket.
- Helyesen, megfelelő sorrendben öltözködik, vetkőzik, ruháját helyre rakja.
- Szokásává válik a rendszeres, gondos tisztálkodás.
- Testi szükségleteinek kielégítését szándékosan irányítani képes.
- A sajátos nevelési igényű gyermek felkészül az önállóságra, minden lehetséges területen, természetesnek veszi, elfogadja a kívülről jövő segítséget, melyet a képességeit meghaladó tevékenység végzése esetén kap.

## **2. Az érzelmi, erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés**

### **2.1. Az érzelmi, erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés célja, feladatai**

- Az együttéléshez szükséges készségek, jártasságok formálása, amelyek által alapozódnak az erkölcsi, akarati tulajdonságjegyek.
- Az önmagában és társaiban bízó, a másságot elfogadó, önkifejező és önérvényesítő személyiség kibontakoztatása.
- Kiegyensúlyozott, boldog gyermek „állapot” létrehozása.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek fejlesztése, szükség esetén megfelelő szakember segítségével.
- A tevékenységekben rejlő önkifejezési formákkal, társas érintkezési mintákkal, közös élményekkel a közösség ősi összetartó erejének megéreztetése, a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz, és családhoz való kötődés megalapozása, a természeti és emberi környezet megbecsülése.
- A különleges bánásmódot igénylő és az integrálható mozgássérült és enyhe értelmi fogyatékos gyermekeknél is ki kell alakulnia az alkalmazkodó készségnek, az akaraterőnek, az együttműködésnek.
- Fontos az állandó értékrend kialakítása, az emberek különbözőségének elfogadása.
- Hangsúlyozott szerepet kap az óvoda minden alkalmazottjának modell szerepe az erkölcsi, közösségi nevelés terén.

### **2.2. Az érzelmi, erkölcsi és értékorientált közösségi nevelés feltételrendszere**

- Ismerkedés a családokkal, az óvodába kerülő gyerekekkel (családlátogatás, ismerkedő játékdélután szervezése az óvodában, anamnézis felvétele.)
- Barátságos, kiegyensúlyozott, meleget árasztó környezet: kuckók, tevékenységre készítő eszközök.
- A jeles napok (zöld, hagyományőrző) és egyéb alkalmak során közösen átélt élmények, tapasztalatok.
- A pozitív szocializálódást segítő vidám, elfogadó felnőttek.

### ***2.3. Az érzelmi, erkölcsi és értékorientált közösségi nevelés tartalma***

#### *Beszoktatás időszaka*

- A szülő a gyermek érzelmi állapotának és igényeinek megfelelő időt tölt az óvodában.
- Az érzelmi biztonság mielőbbi kialakulásához személyes tárgyat hozhat magával a gyermek.

#### *Együttlét a mindennapokban*

- A gyermek fejlődése, társas kapcsolatainak alakulása, szociális érzékenységének fejlődése, én-tudatának alakulása közös, élményszerű tevékenységek rendszerében valósul meg. Ilyen tevékenységek: játék, ismeretszerző séták, barkácsolás, bábozás, dramatizálás, közös éneklések, népi játékok játszása.
- A mindennapi tevékenységet kísérő kommunikáció, egymás köszöntése személyhez szóló, metakommunikációs jelekkel megerősítve.
- A napirend során a különleges bánásmódot igénylő, a mozgássérült és enyhe értelmi fogyatékos gyermek önállóságának mértékében, megfelelő segítségadás mellett kapcsolódik be a tevékenységekbe.

#### *Óvodai ünnepnapok*

- A jeles napok szokásai, viselkedésmintái gazdagítják a szociális viselkedést, megalapozzák a szülőföldhöz való kötődést.
- A rendszeresen ismétlődő tevékenységek hagyománnyá válnak:
  - születés, névnapok megünneplése
  - ajándékkészítés alkalomszerűen

- jeles napokhoz, ünnepekhez, szokásokhoz kapcsolódó tevékenységek (mikulás, karácsony, kiskegyezés, zöldág-járás, vásározások, anyák napja, tornaünnepély, Környezetvédelmi Világnap, Víz Világnapja, Madarak-fák napja).

#### ***2.4. Az óvodapedagógus feladatai***

- Barátságos légkört, otthonos, szeretetteljes körülményeket, állandó értékrendet biztosít.
- Lehetőséget teremt arra, hogy a gyermek kielégítse természetes társas szükségleteit.
- A gyermeket a különbözőségek elfogadására, tiszteletére, megértésére neveli.
- Gyermek-felnőtt, gyermek-gyermek kapcsolatot pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemzi.
- Az óvoda dolgozóinak kommunikációja, bánásmódja és viselkedése modell értékű.
- Közös élményekre épülő tevékenységeket szervez.
- A gyermek nyitottságára épít, segíti, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a hazaszeretet és a szülőföldhöz való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.
- Elősegíti a gyermek erkölcsi tulajdonságainak, (együttérzés, együttműködés, segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség), akaratának (önállóság, önfegyelem, kitartás, feladat- és szabálytudat) fejlődését, szokás- és normarendszerének megalapozását.
- A nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, alacsonyabb fejlettségi szinten álló érzékszervi, értelmi vagy mozgássérült, hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű, valamint a kiemelkedő képességű gyermekek neveléséhez önképzés, továbbképzései során speciális ismereteket szerez, szükség esetén megfelelő szakembereket von be a nevelésbe, fejlesztésbe.

#### ***2.5. Az érzelmi, erkölcsi és értékorientált közösségi nevelés alapelvei***

- Szem előtt tartjuk az egyéni különbségeket, hiszen minden gyermek szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi személyiség, szociális lény.
- Érvényesítjük az egyéni bánásmódot az óvodai élet valamennyi területén, minden gyerekre vonatkoztatva.

- Biztosítjuk az érzelmi támaszt nyújtó bizalmat és a gyerekek iránti megbecsülést sugárzó kiegyensúlyozott légkört, amelyben a hátrányos helyzetű, veszélyeztetett gyermekek is nyitottá válnak.
- Erősítjük a gyengébb képességű, bátortalanabb gyerekek önbizalmát, elősegítjük fejlődésüket önmagukhoz képest. Kiemelt figyelmet fordítunk azokra a gyermekekre, akiknek fejlődését negatív környezeti, társadalmi, kulturális hátrányok gátolják.
- Törekszünk arra, hogy az egész közösség előtt álló feladatok minden gyerek számára közelivé, érthetővé, érzelmileg elfogadhatóvá, vonzóvá váljanak.
- Olyan feltételeket biztosítunk, melyben alkalom nyílik az egymáshoz viszonyításra, ezáltal a reális ÉN-kép, pozitív értékrend, helyes viselkedés alakulására.

## ***2.6. Az érzelmi, erkölcsi és értékorientált közösségi nevelés sikerkritériumai az óvodáskor végére***

- A csoportba érkező vendéget szeretettel, udvariasan fogadja.
- Az udvariassági formák betartásával kommunikál, bátran megszólal.
- Érdeklődik társai és a felnőttek iránt, meghallgatja őket.
- Konfliktushelyzetben társaival egyezkedik.
- Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szabályok, melyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek.
- Közös tevékenységbe bekapcsolódik.
- Társaival toleráns, kivárára képes, egyéni vágyait, akaratát képességeihez mérten igyekszik alárendelni a közösség érdekeinek.
- Önálló véleményalkotásra képes.
- Tevékenységének eredményét sikerként éli meg.
- Ragaszkodik társaihoz és a csoportban dolgozó felnőttekhez.
- Nyitott érdeklődéssel készen áll az iskolába lépésre.
- Képes a kapcsolatteremtésre felnőttel és gyermektársaival.
- Önfegyelmének alakulása biztosítja, hogy egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni.

### **3. Az anyanyelvi-, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása**

#### **3.1. Anyanyelvi-, értelmi fejlesztés és nevelés célja, feladatai**

- Szeretetteljes, derűs légkör biztosítása, melyben a gyermek közlési vágya, beszédkészsége, kommunikációs készsége, beszédfegyelme fejlődik.
- Ismeretek elsajátítása, készségek, jártasságok, képességek kialakítása, gyakorlása a tevékenységeken keresztül, - érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás és kreativitás fejlesztése.
- Tudásgyarapítás a gyermek érdeklődésére, kíváncsiságára alapozva, ismeretek rendszerezése.
- Anyanyelvi és kommunikációs készség fejlesztése az óvodai nevelési tevékenység egészében.
- A gyermekek beszédképességének gondozása, fejlesztése, a nyelvi kifejezőképesség megalapozása.
- A beszédfejlődésben, hangképzésben mutató hiányosságok, lemaradások felismerése, kompenzálása. (logopédus)
- Az enyhe értelmi fogyatékos és sajátos nevelési igényű gyermekek nyelvi fejlesztése speciális terápiák alkalmazásával, (diszlexia prevenció, grafomotoros fejlesztés, stb.) megfelelő szakember segítségével.

#### **3.2. Anyanyelvi-, értelmi fejlesztés és nevelés feltételrendszere**

- Nyugodt, nyitott, megerősítő légkör, melyben a gyermek nyíltan, őszintén beszélhet.
- Az érzelmi kötődés, testközelség, az elfogadáson, bizalmon alapuló kommunikáció céljából.
- Az óvónő példaértékű, kifejező beszéde a nevelő tevékenység egészében.
- Az életkori sajátosságokra építve változatos tevékenységeket, tapasztalatszerzési lehetőségeket biztosítunk.
- A kisgyermek cselekvő aktivitására építünk, a közvetlen, sok érzékszervet foglalkoztató megtapasztalást biztosítjuk.
- Az eltérő adottságok figyelembevételével segítséget nyújtunk a beszédhibák javításában, a nyelvi és kommunikációs fejlődésben bekövetkezett hiányosságokat felismerjük, kompenzáljuk, szakember segítségét is igénybe vesszük (logopédus).
- Az együttnevelés érdekében a családot bevonjuk.

### ***3.3. Anyanyelvi-, értelmi fejlesztés és nevelés tartalma***

- A gyermekek közös tevékenységek során használják a párbeszéd különböző fordulatait, kifejezik szükségleteiket, kielégítik kapcsolatigényüket.
- Beszélgetések kapcsán felelevenítik az elmúlt eseményeket.
- Bekapcsolódnak a csoportos beszélgetésekbe, szókapcsolatokat, szinonimákat ismernek meg.
- Szerep - és szituációs játékok során gyakorolják a különböző beszédhelyzeteket, mely során, komplex módon fejlődik a gyermekek személyisége.
- Anyanyelvi játékok: beszéd formai, beszédtechnikai, tartalmi jegyeinek, és a metakommunikáció fejlesztése.

### ***3.4. Az óvodapedagógus feladatai***

- Beszéde legyen mintakövető, melyet beszélő környezettel, helyes minta és szabályközvetítéssel valósít meg, így előkészíti a gyermeket irodalmi élmények befogadására.
- Meghallgatja a gyermeket, időt hagy arra, hogy gondolatait, érzéseit kifejezhesse.
- A gyermek természetes beszéd és kommunikációs kedvét, felkelti, fenntartja, ösztönzi.
- A beszéd külső formai jegyeinek elsajátításakor tekintettel van a kisgyermekek életkori sajátosságaira.
- Szóbeli közlése és nonverbális kommunikációja összhangban van.
- Rendszeresen játszik anyanyelvi játékokat a gyermekekkel, mesél, bábozik.
- Gyermek egyéni érdeklődésére, kíváncsiságára épít.
- Változatos tevékenységeket biztosít, melyeken keresztül a gyermek tapasztalatokat szerezhet a természeti és társadalmi környezetéről.
- A gyermek spontán szerzett tapasztalatait, ismereteit rendszerezi, bővíti.
- Az egyéni bánásmód, a differenciálás módszereit alkalmazza.
- Munkája során érthetően, pedagógiai céljainak az adott helyzetnek megfelelően kommunikál.

### ***3.5. Anyanyelvi-, értelmi fejlesztés és nevelés alapelvei***

- Törekszünk a gyermekek, a családok anyanyelvi kulturáltságának megismerésére.



- Szem előtt tartjuk, hogy a beszéd és a gondolkodás fejlődése szorosan összefügg.
- Nagy hangsúlyt fektetünk a gyermek önkifejező készségének, közlési vágyának érvényesülésére, kérdésük meghallgatására, megválaszolására.
- Törekszünk a példaértékű mintaadásra, a változatos, érthető és világos mondatfűzésre.
- Figyelünk az egyéni beszédsajátosságokra, szem előtt tartjuk az egyéni fejlődés különbözőségeit.
- Személyre szabott pozitív megerősítéssel, dicsérettel ösztönözzük a gyermeket, a sikerélmény motiváló hatására építünk.
- Az ismeretnyújtás folyamatában alkalmazzuk a több irányú tapasztalatszerzés és komplexitás elvét, ösztönző környezetet biztosítunk a képzelet és kreativitás fejlesztésére.
- A gyermekek egyéni és életkori sajátosságainak figyelembevételével differenciált fejlesztést végzünk.
- Folyamatos gyakorlási lehetőséget biztosítunk a készségek, jártasságok kialakulására.
- A gyermekek esélyegyenlőségének biztosítása érdekében külön hangsúlyt fektetünk a szociálisan hátrányos helyzetű és veszélyeztetett gyermekek felzárkóztatására és a kiemelkedő képességű gyermekek tehetséggondozására.
- A mozgássérült és enyhe értelmi fogyatékos gyermekek esetében az egész nap folyamán törekszünk a fogyatékoság mértékét figyelembe vevő fejlesztésre, a meglévő készségek kihasználásával.

### ***3.6. Anyanyelvi-, értelmi fejlesztés és nevelés sikerkritériumai az óvodáskor végére***

- Folyamatosan, összefüggő mondatokkal fejezi ki magát, kapcsolatteremtésre, együttműködésre képes.
- Udvariassági kifejezéseket használ.
- Bátran használja szókincsét, különböző mondatszerkezeteket, mondatfajtákat alkot.
- Beszéde tagoltsága, hangsúlya, hanglejtése megfelel anyanyelvünk követelményeinek.
- Olyan szókinccsel rendelkezik, amely lehetővé teszi számára gondolatainak érthető kifejezését.
- Minden magán és mássalhangzót tisztán ejt.
- Mások beszédét végig hallgatja és megérti.
- A sajátos nevelési igényű gyermek képességeinek megfelelő szinten kommunikál, és részt vesz a társakkal való interakciókban.

- Az egyszerű feladatokat megérti, feladatai végrehajtásában kitartó, szabály és feladattudata kialakulóban van.
- Érdeklődik környezete tárgyai, jelenségei és ezek összefüggései iránt, elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről.
- Képes a már elsajátított ismeretek szándékos felidézésére, nyitott, érdeklődő a tanuláshoz szükséges képességei kialakulnak és folyamatosan fejlődnek.
- A cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.
- A sajátos nevelési igényű kisgyermek a meglévő, sajátos szinten működő pszichikus funkcióit teljes mértékben kihasználja.

#### ***IV. Az óvodai élet megszervezésének elvei***

##### **1. Személyi feltételek**

A nevelőmunka középpontjában a gyermek áll.

Az óvodapedagógus személyisége, jelenléte a nevelés egész folyamatában meghatározó.

Az óvodapedagógus elfogadó, segítő, támogató attitűdje modellt, mintát jelent a gyermek számára.

Az óvodai nevelés eredményességéhez a pedagógus és a munkáját segítő nem pedagógus alkalmazottak összehangolt munkája nélkülözhetetlen. A nevelés területén elért eredményeink nagymértékben függenek a nevelőtestület és az alkalmazotti közösség képzettségi szintjétől.

A sajátos nevelési igényű gyermek fejlesztése speciálisan képzett szakember közreműködésével valósul meg: gyógypedagógus, fejlesztő pedagógus, óvodapszichológus.

##### **2. Tárgyi feltételek**

Óvodáink rendelkeznek a pedagógiai program megvalósításához szükséges tárgyi feltételekkel.

Az óvoda épülete, udvara, kertje, berendezése a gyermekek biztonságát, kényelmét szolgálja.

A játékeszközök lehetővé teszik a gyermekek mozgás- és játékigényének kielégítését, megfelelnek testméreteiknek, biztosítják egészségük megőrzését, fejlődését.

A csoportszobák kialakításánál, berendezésénél fontos szempont a gyermekek esztétikai érzékének fejlesztése: harmóniát árasztó színek, formák, anyagok használatával.

A gyermekek által használt tárgyi felszereléseket biztonságosan, számukra hozzáférhető módon helyezzük el.

Törekszünk a megfelelő munkakörnyezet biztosítására, mely lehetőséget biztosít a szülők fogadására is.

Tárgyi feltételrendszerünk javítására az éves költségvetés által biztosítottakon túl – egyéb forrásokat is keresnünk kell.

- Szülői közösség felajánlásai
- Pályázati lehetőségek
- Óvodai rendezvények bevételei

A törvényi előírásoknak megfelelően – a még hiányzó (minimális) eszközöket, felszereléseket folyamatosan és ütemezve pótoljuk – mindenkori költségvetésünket figyelembe véve.

### 3. Az óvodai élet megszervezése

A gyermekek egészséges, a tevékenységekben megnyilvánuló fejlődéséhez a megfelelően kialakított napi- és heti rend biztosítja a feltételeket.

A **napirend** tartalmaz, a gyermeki szabadságot tiszteletben tartó, gondosan megtervezett. A kialakított szabályok, szokások megtartásával lehetőséget adunk a gyerekeknek arra, hogy az évszakok örömeit szabadon élvezzék, és kötetlen formában biztosítunk számukra változatos tevékenységeket. A napirend rugalmasan igazodik a különböző tevékenységekhez, a gyermek egyéni szükségleteihez, helyi szokásokhoz, igényekhez.

Törekszünk a tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítására, szem előtt tartva a szabad játék kitüntetett szerepét. Biztosítjuk a folyamatosságot az étkezések alkalmával.  
/tízórai, uzsonna/

A **heti rend** biztosítja a párhuzamosan végezhető differenciált tevékenységeket, amelyek a gyermekek együttműködő képességét, feladattudatát, fejlesztő, növekvő időtartamú (5-35 perces) csoportos tevékenységek tervezésével, szervezésével valósulnak meg. Kialakításánál figyelembe vesszük a gyermekek életkori és egyéni sajátosságait, szem előtt tartjuk a fokozatosság és folyamatosság elvét.

Az óvodai élet szervezésében kiemelt szerepet kap a gondozás, ezáltal is segíti önállóságuk fejlődését, együttműködve a gondozást végző nem pedagógus munkatársakkal.

A gyermekek megismerését, fejlesztését, fejlődésük nyomon követését szolgáló kötelező dokumentációs rendszerünk: csoportnapló, személyiségfejlődési napló.

Óvodai nevelésünk jóváhagyott pedagógiai program alapján valósulhat meg, a teljes óvodai életet magában foglaló tevékenységek keretében szervezhető meg. Az óvoda teljes nyitva tartási

idejében a gyermekekkel történő tevékenységek mindegyikét óvodapedagógusok irányítják.

#### **4. Az óvoda kapcsolatai**

##### ***4.1.Szülőkkel való kapcsolataink***

Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt szolgálja a gyermek fejlődését, ennek alapvető feltétele a családdal való szoros együttműködés. Az együttműködés formái változatosak, a személyes kapcsolattól a különböző rendezvényekig magukban foglalják azokat a lehetőségeket, amelyeket az óvoda, illetve a család teremt meg.

Az óvodapedagógus figyelembe veszi a családok sajátosságait, szokásait, az együttműködés során érvényesíti az intervenciós gyakorlatot, azaz a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait. Folyamatosan törekednünk kell a partneri viszony erősítésére, a szülők nyílt, őszinte véleményalkotására alapozva, az elvárások és lehetőségek közelítésével.

Az óvodai nevelés és a családi nevelés legyen összhangban:

- szülők bevonása az óvoda mindennapi életébe
- az óvoda feladatainak, pedagógiai elképzeléseinek, nevelési programjának megismertetése
- szakmai, pedagógiai együttműködésünk felajánlása, rendszeres, korrekt módon történő tájékoztatás gyermekeik fejlődéséről
- a jövőben is számítunk a szülők ésszerű, megvalósítható ötleteire, javaslataira, elvárásaikra, igyekszünk azokat beépíteni nevelőmunkánkba.

A kapcsolattartás formái:

- személyes beszélgetések, napi kapcsolattartás
- szülői értekezletek
- családlátogatások
- nyílt napok, ünnepek, ünnepélyek, kirándulások
- fogadóórák
- egyéb közösen szervezett rendezvények

A Szülők Óvodai Szervezetének működése

- Cél: - a szülők egyeztetési, - egyetértési, - véleményezési jogosultságának biztosítása /SZMSZ-t érintő kérdésekben, házirend kialakítása, munkaterv szülőket érintő részében, óvoda-család kapcsolattartásának rendjében partneri viszony erősítése

▪ Feladat:

Az együttműködés konkrét tartalmának és formájának közös megállapítása, melyet mindkét fél rögzít az éves munkaprogramjában.

Az intézményvezető-helyettes a Szülők Óvodai Szervezetének vezetőjét tájékoztatja az óvodában folyó nevelőmunkáról, a gyermekeket érintő kérdésekről.

Kiemelt figyelmet fordítunk a hátrányos helyzetben lévő családokra, megfelelő pedagógiai tapintat mellett támogatjuk, segítjük őket.

#### ***4.2. Más intézményekkel való kapcsolataink***

A kölcsönös érdeklődésre alapozva reális együttműködés kialakítása, illetve folytatása, egymás nevelési alapelveinek megismerése.

Óvodánk igény és szükség szerinti kapcsolattartása más óvodákkal - lehetőség szerint szakmai kapcsolat fenntartása a Kárpát-medence magyar nyelvű intézményeivel, külföldi magyar óvodákkal is - iskolákkal, bölcsődével, egyéb szociális intézményekkel, a pedagógiai szakszolgálat intézményeivel, gyermekotthonokkal, egészségügyi, illetve közművelődési intézményekkel.

A szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek segítése érdekében az esélyegyenlőség biztosítása céljából folyamatos kapcsolattartás a Gyermekjóléti Szolgálattal és egyéb szociális családellátó intézményekkel

A kapcsolattartás formái, módszerei alkalmazkodnak a feladatokhoz és a szükségletekhez. A kapcsolatok kialakításában és fenntartásában óvodánk nyitott és kezdeményező.

A kapcsolattartás formái:

- közös továbbképzéseken való részvétel
- ünnepek, ünnepélyek, jeles napok alkalmával egymás meglátogatása
- nagycsoportosok iskolalátogatása
- egyéb közös programok (rajzpályázatok, sportrendezvények, nyílt napok)

#### ***Gyermekvédelmi tevékenység***

Gyermekvédelmi programunk célja, hogy minden olyan családot, gyermeket találjunk meg, akik segítségre szorulnak.

Feladatunk e családok, gyerekek segítése, az esélyegyenlőség biztosítása.

A gyermekvédelmi feladatokat a vezető irányításával, a gyermekvédelmi felelősök és a csoportos óvónők végzik.

## Az intézményvezető-helyettes gyermekvédelmi feladatai

- Gyermekek mindenekfelett álló érdekeinek érvényesítése és az érvényesülés ellenőrzése.
- A gyermekvédelmi feladatok ellátásának megszervezése.
- A nevelőmunka egészséges és biztonságos feltételeinek megteremtése.
- A gyermekbalesetek megelőzése, a védő – óvó intézkedések megfogalmazása.
- A gyermekek rendszeres egészségügyi vizsgálatának megszervezése.
- A gyermekekkel kapcsolatos adatok védelme.
- Az óvodaköteles és a veszélyeztetett óvodás korú gyermek felkutatása az óvoda körzetében.

## A gyermekvédelmi felelősök feladatai

- Folyamatosan kapcsolatot tart a családdal, a szakszolgálatokkal.
- Figyeli a gyermekvédelemmel kapcsolatos jogszabályváltozásokat.
- Összehangolja a gyermekvédelmi tevékenységet, segít a veszélyeztetettség és a hátrányos helyzet kiszűrésében.
- Nyilvántartja a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekeket.
- Szükség esetén családlátogatást végez a csoport óvónőjével.
- Javaslatot tesz a segélyezési formákra.
- Részt vesz a gyermekvédelmi munka ellenőrzésében.
- Az intézményben jól látható helyen közzé teszi a gyermekvédelmi feladatokat ellátó intézmények telefonszámát.

## A nevelőtestület feladata a gyermekvédelemben

- Felismerik a problémákat, a hátrányos helyzet okozta tüneteket, okokat.
- Rendszeres óvodalátogatást figyelemmel kísérik, szükség esetén jelzik a hiányzást.
- A beilleszkedést segítik, az indulási hátrányok kompenzálására tervet készítenek.
- Különböző támogatásokhoz való hozzájárulást javaslatukkal elősegítik.
- A szülőkkel együttműködő kapcsolatot alakítanak ki
- Szükség esetén szakember segítségét kérik.
- Felzárkóztatást megszervezik.
- Tehetséggondozást elősegítik.

## V. Az óvodai élettevékenységi formái és az óvodapedagógus feladatai

### 1. Játék

#### 1.1. A játék célja, feladatai

- A játék célja maga a játék, az, hogy a gyermek minél több időt töltsön szabad játékkal, hiszen a játék a személyiségfejlesztés leghatékonyabb eszköze.
- A gyermeki személyiség gazdagítása, fejlesztése, kiteljesítése.
- Megfigyelőképesség, észlelés, figyelem, emlékezet, gondolkodás fejlesztése, képzelet működtetése.
- Beszédkészség, kommunikációs kapcsolatteremtő készség, problémaérzékenység, helyzetfelismerő képesség alakítása.
- Mozgáskészség, térészlelés, finommotorika fejlesztése, természetes mozgásigény kielégítése.
- Erkölcsi szokások, ítéletalkotás, illedelmes viselkedés, udvariasság megalapozása, siker és kudarc elviselése, megosztása.
- A közösséghez és önmagához való viszonyának alakítása, az együttérzés, elfogadás, türelem, fegyelem készségeinek fejlesztése.
- A mozgássérült és enyhe értelmi fogyatékos gyermekek számára speciális játékeszközök biztosítása.
- A sajátos nevelési igényű, hátrányos és veszélyeztetett helyzetű gyermekek harmonikus személyiségfejlődésének elősegítése közös élményekkel, lemaradások kompenzálása, tehetségek kibontakoztatása.

#### 1.2. A játék feltételrendszere

- Szeretetteljes, nyugodt, biztonságérzetet keltő légkör, melyben a gyermekek szabadon szervezik meg játékukat, önállóan választanak társat, helyet, eszközt.
- A játék színtere a csoportszoba, melyben állandó és ideiglenes játszóhelyeket és kuckókat alakítunk ki, figyelve arra, hogy a különböző játszócsoportok ne zavarják egymást. A közösen gyűjtött természetes anyagok, kellékek játékgazdagító lehetőséget nyújtanak. Az udvar alkalmas a mindennapi játékok mellett mozgásos játékok játszására is.

- A játékidő folyamatos, a napirendben szereplő egyéb tevékenységek belesimulnak a játék folyamatába.
- A játék eszközei legyenek esztétikusak, igazodjanak a gyermek életkorához, segítsék elő sokoldalú fejlődését, gondolkodásra, problémamegoldásra, fantáziálásra serkentsenek. A játékeszközöket harmonikusan egészítik ki a saját maguk által készített játékeszközök, melyek természetes anyagból készültek, ízlésformáló hatásúak, kapcsolódnak a természeti környezethez.
- A bábozás eszközei kiteljesítik a gyermeki önkifejezés módokat.
- A mozgássérült és enyhe értelmi fogyatékos gyermekek számára speciális játékeszközöket biztosítunk, melyek lehetővé teszik sérülésüknek megfelelő differenciált játéktevékenységet, lemaradásuk kompenzálását.

### ***1.3.A játék tartalma***

„Klasszikus” óvodai játékfajták: gyakorlójáték, konstrukciós és építőjáték, szerepjáték, barkácsolás, dramatizálás, bábozás, szabályjáték.

Ezek kiegészülnek az alábbi játékokkal, melyek új tartalommal töltik meg a gyermekek játékát: énekes – táncos játékok, mozgásos és küzdő játékok, mimetikus, szimulációs játékok, szenzitív játékok.

### ***1.4. Az óvodapedagógus feladatai***

- Biztosítja a nyugodt, megfelelő csoportlégkört elfogadó, segítő, támogató attitűddel, és azokat a feltételeket, amelyek kedvezően, ösztönzően hatnak a játék kialakulására, a gyermekek játékkedvére.
- Az óvodapedagógus mintát ad a játéktevékenységre, a szabad játék során segíti a játékkapcsolatok kialakulását, indirekt módon irányít, feltételteremtő szerepe van.
- Közösén átélt élményekkel színesíti a játéktevékenységet, forrást biztosítva ezzel a változatos szerepjátékhoz.
- Épít a gyermekek egyéni, spontán ötleteire.
- Biztosít olyan játékos eszközöket, feladatokat, amelyekkel a gyermek számára sikerélményt nyújt
- Mintát ad a játékeszközökkel való helyes bánásmódra, a környezetmegővésre.



- A játék során segíti az önálló konfliktusmegoldást, erősíti a feszültségek és kudarcok türésének képességét.

### ***1.5.A játék alapelvei***

- A gyermeki önállóság, választás szabadságának kiteljesítése.
- Megerősítő példaadással alakítjuk a csoportban a toleranciát, a magányos vagy agresszív, azaz eltérő viselkedésű gyermek elfogadását, a feszültség feloldását.
- A gyermekek játékába való beavatkozás csak mintaadás, megoldási lehetőségek felállítása, választhatóság, a testi épség megóvása szempontjából indokolt.
- Ötletekkel, eszközökkel, igény szerint bekapcsolódással adunk perspektívát, új lendületet a játéknak.
- Rugalmas játékidőt biztosítunk, melybe beleférnek a rögtönzések, a váratlan ötletek, a gyermeki kíváncsiság.
- A játékokban rejlő személyiségfejlesztő lehetőségeket kihasználjuk,
- A mozgássérült és enyhe értelmi fogyatékos, illetve a szociálisan hátrányos gyermekek esetében törekszünk az elszigeteltség kiküszöbölésére, megfelelő szintű empátiával, tapintattal segítjük játéktevékenységük kibontakoztatását, speciálisan a gyermek szükségleteihez alkalmazkodóan, biztosítjuk ezzel a gyermekek beilleszkedését a befogadó csoport tagjai közé.

### ***1.6.A játék sikerkritériumai az óvodáskor végére***

- Alkalmazkodik a játék szabályaihoz.
- Játékhelyzetben újra alkotja a felnőttek tevékenységét.
- Társaival a játék során cselekvéseit összehangolja.
- Kellő szabálytudattal játszik szabályjátékot.
- A játékhoz készített eszközöket felhasználja további játékaiban.
- Képes megérteni és elfogadni játszótársai elgondolásait.
- Le tud mondani egy-egy kedves játékszerről.
- Képes szerepvállalásra és a szerepek elosztására.
- Képes szerepjátékok megszervezésére, az ahhoz szükséges játékszerek kiválasztására.
- A játéktémát napokon keresztül folytatja társaival.

## **2. Verselés, mesélés**

### ***2.1. Verselés, mesélés célja, feladatai***

- A mese a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének és személyiség fejlesztésének egyik legfontosabb eszköze legyen.
- Napi rendszerességgel teremtsünk alkalmat mesélésre, verselésre.
- A napi tevékenységeket is kísérjük hangulatban hozzákapcsolódó mondókákkal, verssel.
- A gyermekek problémamegoldó, konfliktuskezelő készségének alakítása, erkölcsi érzékük, ítélőképességük fejlesztése a népmesei minták alapján.
- Az anyanyelvi kultúra megalapozása a népköltészet eszközeivel.
- Teremtsünk lehetőséget az önkifejezésre, saját vers-és mesealkotása mozgással, és/vagy ábrázolással, stb. történő kifejezéssel.

### ***2.2. Verselés, mesélés feltételrendszere***

- A mesemondásnak állandó helye van, (kuckó, meseszőnyeg, mesesarok) ahol helyet kapnak a mesekönyvek, bábok, dramatikus kellékek is.
- Mondókázáshoz, verseléshez kiváló terep az udvar, a park, séták, kirándulások helyszínei.
- Az irodalmi kezdeményezésekhez rendszeresen visszatérő hangulatkeltő elemek társulnak (gyertyafény, csengőhang, furulyaszó, zene stb.), ennek hatására a verselés, mesélés a gyermek mindennapi igényévé válik, kialakulnak a tevékenységhez fűződő magatartási szokásai.
- Fontos a mesélővel való személyes kapcsolat, ebben az érzelmi biztonságban a gyermek eleven, belső képvilágot jelenít meg.
- A népi kultúra tárgyi eszközeinek megismertetésével a régi szokásokat, hagyományokat felelevenítő mesék, dramatikus játékok (pl.: betlehemes játék, locsolkodás, stb.) megjelenítése.
- A mozgássérült és enyhe értelmi fogyatékos gyermekek nevelésében nagy segítséget nyújthatnak a mozgással is lejátszható népi mondókák, fejlesztik az egyensúlyérzékét, térérzékelést, hozzájárulnak testünk, érzékszerveink megismeréséhez, ritmusérzék fokozásához.

### ***2.3. Verselés, mesélés tartalma***

- Népi mondókák, rigmusok - utánzó, cselekvő mozdulatokkal kísérve (ölbebevők, höcögtetők, lovagoltatók, simogatók, sétáltatók, kiszámolók, stb.).
- Képeskönyvek nézegetése.
- Mesék: halmozó- és láncmesék, állatmesék, tündérmesék, humoros mesék.
- A megismert mesék feldolgozása változatos formában: bábozás, dramatizálás, mese-projekt.
- A néphagyományokhoz, szokásokhoz, jeles napokhoz kapcsolódó népmesék, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi, dramatikus népszokások.
- Találós kérdések, szólások, közmondások, névesűfolók.
- Klasszikus és kortárs költők, írók versei, meséi, elbeszélései.
- A gyermek saját vers- és mesealkotása, más tevékenységekkel való kombinálása, mint az önkifejezés egyik módja.

### ***2.4. Az óvodapedagógus feladatai***

- Támogatja a gyermekek mese és versélményeinek, saját versalkotásainak, mozgással, vizuális alkotásokban, barkácsolási tevékenységekben és játéktevékenységekben való kifejezését.
- A gyermekkel érzelmi biztonságot nyújtó kapcsolatot teremt.
- Lehetőséget biztosít a mindennapos verselésre, mondókázásra.
- A mesélést, mondókázást és versmondást a spontán adódó helyzetekre, a kedvező körülmények tudatos kiváráására, előidézésére építi.
- Versekkel, mesékkel, mondókákkal bővíti, gazdagítja a gyermekek környezetükről szerzett ismereteit.
- Módszereiben rendszeresen támogatja a dramatizálást, bábozást.

### ***2.5. Verselés, mesélés alapelvei***

- Figyelembe vesszük, hogy az anyanyelv jelrendszerét a gyermek, játékos tevékenységek, társas érintkezések során, utánzás alapján sajátítja el.
- Szem előtt tartjuk a gyermek életkori sajátosságait, figyelembe véve a tervszerűséget, fokozatosságot, folyamatosságot és következetességet.

- Lehetőséget nyújtunk a gyermekek differenciált fejlesztésére.
- Építünk a gyermekek önkéntes befogadó készségére, érdeklődésére.
- A hátrányos helyzetű gyermekek gátlásának oldásához felhasználjuk az irodalom, különösen a bábozás és a dramatikus játékok varázslatos erejét. Mesehallgatással segítjük a szabályokhoz, normákhoz való igazodásukat.
- Törekszünk a pozitív megerősítésre, a derűs légkör kialakítására.

### ***2.6. Verselés, mesélés sikerkritériumai az óvodáskor végére***

- Szívesen mesél, bábozik, dramatizál.
- Megszilárdulnak a mesehallgatáshoz szükséges szokások.
- Gondosan bánik a könyvekkel.
- Néhány mesét, verset, mondókát képes emlékezetből felidézni.
- A folytatásos mesék, versek, meseregények szálait össze tudják kötni.
- Várja, igényli a mesehallgatást.
- Tud történeteket kitalálni, azt elmondani, megjeleníteni.
- Néhány kedvenc mesehősnének történetét beleviszi játékába.
- Kedvenc elfoglaltságai közé tartozik az ismert mesei motívumok bábozása, dramatizálása.

## **3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc**

### ***3.1. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc célja, feladatai***

- A gyermekek komplex személyiségfejlesztése a zenei nevelés eszközeivel, zenei ízlésformálás, alkotóképesség fejlesztés.
- Az énekes játékok, a zene, a népi játékok, népdalok, az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások megismertetése, megszerettetése, tiszta éneklésre való szoktatás.
- Esztétikai élmény nyújtása, zenei ízlés és mozgáskultúra formálása.
- A gyermekek zenei hallásának, ritmus és ütemérzésének, zenei emlékezetének fejlesztése.
- Közösén átélt zenei élményekkel a közösséghez tartozás érzésének erősítése, érzelmviláguk gazdagítása.
- Játékos, zenei alkotókedvük, kreativitásuk ösztönzése, önmegvalósítás elősegítése zenei eszközökkel.

- A népi és egyéb hangszerek megismertetése, készítése.
- A gyermeki néptánc elemeinek gyakorlása.
- A mozgássérült, az enyhe értelmi fogyatékos és hátrányos helyzetű gyerekek esztétikai, zenei élményhez juttatása, ezáltal beilleszkedésük, elfogadásuk segítése a ritmus, a zene fejlesztő hatásának kihasználása.

### ***3.2.Ének, zene, énekes játék, gyermektánc feltételrendszere***

- Az óvónő tiszta énekhangja, hangszeres tudása, zenei műveltsége, mintát ad a spontán gyermeki utánzásra.
- Mindennapos, jókedvű éneklés, mely belső igényéből fakad.
- Az óvónő megfelelő zenei módszertani kulturáltsággal, naprakészséggel rendelkezik.
- Az énekes játék, a mondóka, a zene az óvodai élet egészét áthatja, a nap bármely szakában kezdeményezhető.
- Megfelelő tér a nagyobb mozgásteret igénylő játékokhoz, udvari lehetőségek kihasználása változatos térformák kialakítására.
- Élménynyújtó közös hangversenyek, együtténeklés, táncolás alkalmanként a szülők bevonásával.
- A csoportszobákban rendelkezésre álló hangszerek (dob, cintányér, triangulum, xilofon, ritmusbot).

### ***3.3. Az ének, zenei, énekes játék, gyermektánc tartalma***

- Népi mondókák: csúfolók, csiklandozók, tapsoltatók, páros fordulók.
- Dalos játékok: állathívogatók, naphívogatók, esővárók, játékba hívogatók, lánykérők, párválasztók, kapus játékok, bújós játékok, térbejárók.
- Küzdő- és erőpróbáló játékok.
- Hangszerekkel való ismerkedés: lopótök, duda, köcsög duda, citera, hegedű, levélsíp, cserépsíp, nádsíp, furulya.
- Gyermek által készíthető hangszerek: kukorica hegedű, dióhéj pengető, csörgők, sípok.
- A néptánc alapelemei, egyszerű táncos mozgások, változatos játékmozdulatok és térformák.

- Zenehallgatás: népdalok, balladák, magyar és más népek dalai, komolyzene és hangszeres zene, környezet hangjai, műdalok, ünnepekhez kapcsolódó dalok.
- Készségfejlesztés zenei elemei: hangképzés, dallamfelismerés, egyenletes lüktetés, ritmus, tempó, dinamika, hangmagasság, zörejek, állati hangok, zenei alkotóképesség, mozgás, improvizációs képesség, zenei ízlésformálás.

### ***3.4. Az óvodapedagógus feladatai***

- Élményt nyújtó közös ének-zenei tevékenységeket szervez különböző dallam, ritmus és mozgásos játékokkal.
- Felnőtt minta utánzására bátorítja a gyerekeket, így az éneklés, zenélés részévé válik a mindennapi tevékenységnek.
- A zenei kezdeményezéseket a gyermekek aktív részvételére támaszkodva szervezi meg, támaszkodik ötleteikre, elképzeléseikre, együttműködésre motivál.
- A gyermekekkel közösen készít hangszereket.
- A gyermekek figyelmét a környezet hangjaira irányítja.
- A gyermekek mozgásos képességeit egyszerű tánclépések, mozgásformák gyakorlásával fejleszti.
- A zenehallgatási anyagot változatosan választja meg: éneklés, élőzene, komolyzene, kortárs zene, gyermekdalok, műdalok audio felvételtől.

### ***3.5. Ének, zene, énekes játékok, gyermektánc alapelvei***

- Az óvónő a gyermeki személyiség tiszteletben tartásával erősíti a gyermekben a zene, a mozgás, a hagyományok iránti érdeklődést, szeretetet.
- Az életkori és egyéni sajátosságok figyelembevételével törekszik arra, hogy a gyermekek ismerjenek meg népdalokat, dalokat, gyermektáncokat, népi játékokat.
- Követi a fokozatosság elvét a zenei anyag feldolgozásában, a játékok sorrendjében a zenei képességek fejlesztésében.
- Megismerteti a gyermeket a környezet hangjaival.
- Formálja zenei ízlésüket, érdeklődésüket.
- A gyermeki motiváltság és aktivitás elvének figyelembe vételével lehetővé teszi, hogy minél gyakrabban mozogjanak, énekeljenek, táncoljanak szabad levegőn.

- Megalapozza a zenei befogadás képességét, lehetőséget teremt a gyermekek improvizációjára.

### ***3.6. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc sikerkritériumai az óvodáskor végére***

- Élvezettel hallgat zenét.
- Tud ritmust, mozgást, dallamot rögtönözni.
- Tud néhánydalt tisztán, helyes szövegkiejtéssel egyedül is énekelni.
- Tud dallam, vagy ritmusmotívumokat egyénileg visszaénekelni, visszatapsolni.
- Tud társaival térformákat alakítani.
- A különböző mozgásokat és táncmozdulatokat társaival együtt, egyöntetűen, esztétikusan végzi.
- Tud élvezettel, irányítás nélkül játszani néhány dalos játékot.
- Felismeri és tud halkán, hangosan énekelni, beszélni.
- Megkülönbözteti az egyenletes lüktetést a dal ritmusától, tudja mindkettőt mozgással, járással, tapssal a dalból kiemelni.
- Megbeszélés vagy egyéni ötletek alapján az éneklést ütőhangszerekkel tudja kísélni.

## **4. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka**

### ***4.1. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka célja feladatai***

- A gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez alkalmazkodva a különböző anyagok, eszközök, technikák, technológiák, eljárások, szokások megismertetése, a gyermek képi-plasztikai kifejezőképességének fejlesztése.
- A gyermekben formálódjanak a vizuális alkotáshoz és befogadáshoz szükséges készségek.
- Változatos tevékenységek gyakorlása során alakuljon a gyermekek kez ügyessége, alkotókészsége, esztétikai igénye a múlt és jelen értékei iránt.
- A gyermekek készítsenek kézműves anyagokból játéktevékenységet gazdagító tárgyakat, eszközöket.
- Formálódjon alkotó képzeletük, ábrázoló készségük, önkifejezési módjuk és ízlésviláguk.
- Alapozzuk meg az esztétikus környezetet, a szépség iránti igényt.

- Vonjuk be a szülőket is az óvodai készülődésekbe, a természetes anyagok, eszközök gyűjtésébe.
- A mozgássérült és enyhe értelmi fogyatékos gyerekek esetében különösen fontos a lemaradások kompenzálása, esetlegesen a kiemelkedő teljesítmény felismerése, gondozása, fontos, hogy az alkotó tevékenység örömteli cselekvést jelentsen.
- A szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek számára biztosítunk megfelelő eszközöket és gyakorlási lehetőséget az otthoni lemaradás kompenzálására.

#### ***4.2. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka feltételrendszere***

- Az ábrázoló tevékenységek szervezésénél a gyermekek kíváncsiságára, egyéni képességeire építünk.
- Biztosítjuk számukra a szabad választás lehetőségét anyagban, témában, technikában egyaránt.
- Az óvodai élet teljes folyamatában rendelkezésükre állnak a vizuális alkotáshoz használatos anyagok és eszközök.
- A csoportszobában állandó helyet biztosítunk az ábrázolási eszközöknek, természetes anyagoknak, a kézműves munkát segítő eszközöknek.
- A csoportszobán kívül az udvar, a parkok, erdők, kiránduló helyek adta lehetőségeket is kihasználjuk.
- Természeti tárgyakat gyűjtünk, múzeumokat, kézműves műhelyeket, kiállításokat látogatunk, művészeti albumokat nézegetünk, műalkotásokkal, népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal ismertetjük meg a gyerekeket.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek számára biztosítjuk a sérülésük jellegének megfelelő méretű, formájú eszközöket, egyéni konkrét segítséget adunk a gyakorlás során. Az ábrázolás eszközeivel megfelelő érzelmi hangulat, motiváltság megteremtésével lehetőséget biztosítunk saját belső világuk megjelenítéséhez, esetleges szorongásaik kivetítéséhez, oldásához.

#### ***4.3. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka tartalma***

##### *Képalakítás:*

- Rajzolás nagy méretben /udvaron földre, aszfaltra krétával /.



- Mesék, történetek, események elképzelése, képi ábrázolása /kollázs, montázs, grafikai eljárások/
- Nyomatok készítése
- Képeskönyv, leporelló készítése kivágott képekből, további díszítése saját rajzaikkal.
- Egyéni, és közös kompozíciók rajzolása, festése eltérő formájú, nagyságú, anyagú papírra, élmények, vagy elképzelés szerint.
- Fő- és keveréssel előállított színekkel kompozíciók, bábok, álarcok, díszletek festése, rajzolása.
- Emberalakok, környezetben található kedves, érdekes tárgyak, formák, jelenségek megfigyelése, emlékezet alapján történő megjelenítése.
- Origami

#### *Plasztikai munkák:*

- Formákra, alakíthatóságra vonatkozó tapasztalatszerzés.
- Játékok, modellek, bábok, ajándékok készítése, díszítésük.
- Mintázott figurák téri kompozícióba rendezése.
- Emberalakok, állatok, tárgyak, zöldségek, gyümölcsök mintázása, kerámia készítés, agyagozás, szobrászat.

#### *Építés - konstruálás*

- Természeti környezet nyújtotta lehetőségek kihasználása /hó, homok, víz/.
- Nagyobb térbeli alakzatok formálása /udvaron, szobában építő játékok változatos felhasználásával/.
- Nagyobb makettek készítése közösen.

#### *Egyéb technikák, tevékenységek:*

- Sodrások, fonások, szövések, nemezelés, batikolás, tojásírókázás, hímzés, varrás, agyagozás, bőrzés, játékeszközök készítése, adventi koszorúkészítés, mézes kalácsoszás, gyertyaöntés.

#### **4.4. Az óvodapedagógus feladatai**

- Az ábrázoló tevékenységekre az egész nap folyamán teret és változatos eszközöket biztosít.
- Segíti a gyermekeket, hogy kialakuljon igényük az alkotásra, önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására.

- Lehetővé teszi a környezet változatos, közvetlen, interaktív, minél több érzékszerven keresztüli megismerését, megtapasztalását.
- Megismerteti a gyerekeket a különböző anyagokkal, eszközökkel, s ezek anyagtakarékos használatával.
- Különböző technikákhoz, választ témát, s ezek kivitelezési módját megismerteti a gyermekkel.
- Sokféle folyamatos tevékenységet, lehetőséget biztosít élményeik, fantáziájuk és megfigyelésük térbeli és képi megjelenítéséhez.
- Segíti a kezdeményező, kreatív magatartás érvényre jutását, a kreatív alkotást, s megteremti a kibontakozáshoz, az önkifejezéshez szükséges feltételeket, eszközöket
- Formálja a gyermekben környezete iránti igényességét.
- A gyermek munkáit, alkotásait értéknek tekinti.
- Valós esztétikai élményeket nyújt tárlatok, kiállítások, galériák, múzeumok látogatásával, s könyvek, albumok, reprodukciók segítségével nyitottá, érdeklődővé teszi a gyerekeket a műalkotások iránt.

#### ***4.5. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka alapelvei***

- Megerősítő, jókedvű légkört biztosítunk, melynek nyitottsága a gyermeket alkotásra, magabiztosságra készíteti.
- Építünk a tervszerűség és rugalmasság elvére, mely megteremti az egyensúlyt a játék és a vizuális tevékenységek között.
- Törekszünk az egyéni sajátosságok figyelembe vételére, a kreativitás kibontakoztatására.
- Az anyagok felhasználásánál törekszünk a takarékosagra, az újra hasznosításra a környezet megóvása érdekében
- Építünk a gyermekek természetes érdeklődésére, tevékenységvágyára.
- Egyéni megerősítéssel, segítségnyújtással törekszünk a gyermekek fejlesztésére.
- A kiemelkedő képességű gyermekek tehetségét kibontakoztatjuk, a szabad alkotás lehetőségét változatos eszközökkel, technikákkal biztosítjuk számukra.
- Lehetőséget biztosítunk a gyermeki alkotások közösségi rendezvényeken való bemutatására.
- A mozgáskorlátozott és az enyhe értelmi fogyatékos gyerekeket egyéni foglalkoztatással juttatjuk sikerélményhez.

#### **4.6. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka sikerkritériumai az óvodáskor végére**

- Örömmel, saját kezdeményezésére ábrázol.
- Finommotorikája, kreativitása erőteljesen fejlődik, ceruzafogása kialakult.
- Képzalkotásában kifejezi gondolatait, élményeit.
- Elképzelés után meseszereplőket stb. hangulatot is kifejezve, jellegzetes színekkel, formákkal, mozgással ábrázol.
- Tud egyszerű formákat papírból kivágni, ragasztani, hajtogatni.
- Önállóan és csoportosan is készít játékot, kelléket, ajándékot.
- Téralakításban, építésben másokkal együttműködik.
- Ábrázolása változatos színhasználatot és tagoltságot mutat.
- Emlékezet utáni témákban a részleteket is ábrázolja.
- Díszítő, tervező feladatot változatos színekkel, rajzolással, festéssel, papír munkával, agyagba karcolással megold.
- Munkáiban megjelennek személyes vágyai, belső képei.
- Tud különféle technikával képet alkotni, a technikát önállóan a rendelkezésre álló anyagokból megválaszt.

### **5. Mozgás**

#### **5.1. A mozgás célja, feladatai**

- A gyermek mozgásigényének kielégítése, természetes mozgáskészségek fejlesztése, stabilizálása, elsősorban spontán szabad játéktevékenység során.
- A mozgáselemek beépülésének segítése a természetes mozgások sorába.
- A testi képességek és az ellenálló képesség fejlesztése, a szervezet erősítése, edzése.
- A mozgás és az értelmi fejlődés kedvező egymásra hatásának biztosítása.
- A mozgásműveltség, mozgáskoordináció fejlesztése, különösen a népi mozgásos és egyéb játékok által.
- Rendszeres, aktív mozgáshoz szoktatás, az egészséges életmód készségeinek alapozása.
- A mozgássérült és enyhe értelmi fogyatékos gyermekek esetében kiemelt feladat speciális, egyénre szabott eszközök használatának kipróbálása, az elsajátított mozgásminták rögzítése, szükséges korrekció alkalmazása.

- A gyermeki szervezet teherbíró képességének, az izomegyensúly kialakulásának fejlesztése mozgásos játékok rendszeres alkalmazásával.
- Komplex testmozgások beépítése az óvodai élet egyéb tevékenységeibe a gyermeki személyiség fejlesztésének érdekében.
- Kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazása az óvodai nevelés minden napján, a szabad levegő kihasználása.
- A szülőkkel közösen sporttevékenységek szervezése az egészséges életmódra nevelés és szemléletformálás jegyében.

## ***5.2. A mozgás feltételrendszere***

- Különböző mozgásformák gyakorlására alkalmas tágas tér (csoportszoba, tornaszoba, udvar, sportpálya, egyéb terek).
- Szervezett foglalkozások előtt fertőtlenítő portalanítás, szellőztetés.
- Praktikus, a szabad mozgást lehetővé tevő tornaruha, biztonságos tornacipő minden gyermeknek.
- A mozgáselemek elsajátításához szükséges eszközök (szőnyegek, szekrények, labdák, szalagok, karikák, tornapad, zsámoly, kötéll, botok, kendők, gyűrű, bordásfal).
- Természetes mozgások gyakorlását biztosító udvari játékok (mászóka, hinta, csúszda).
- Balesetmentes helyszínek, eszközök.
- A jó hangulatú testnevelést szolgálja, a fejlesztés hatékonyságát fokozza az örömteli érzelmi biztonságban zajló gyakorlási forma, a játékos hangvétel, a kevés várakozási idő, rövid, érthető utasítások, pozitív megerősítés.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek számára speciális eszközök.

## ***5.3. A mozgás tartalma***

### Szabad spontán mozgások

- Természetes és egyéb mozgások: fogójátékok, mászások, gurulások, járások, futások, bújócskák, labdajátékok, csúszkálás, szánkózás, hógolyózás.
- Mozdulásos játékok: labdacica, ugróiskola, szembekötődik, különböző ügyességi és erősszemérvő játékok, kötéllhúzás.

## Szervezett testnevelés

- Mindennapi testnevelés játékos formában, a természetes mozgások gyakorlása a szabadban
- Testnevelés foglalkozás-természetes emberi mozgások, mint a járás, futás, ugrás, dobás, kúszás, mászás, emelések, hordások, egyensúlyozások, eszközzel végezhető gyakorlatok és mozgásos játékok.

### ***5.4. Az óvodapedagógus feladatai***

- Szervezett és szabad formában céltudatos, tervszerű a gyermekek egyéni fejlettségéhez igazodó mozgásfejlesztést valósít meg.
- Egészséges életmódra nevel, attitűdöt formál.
- Rendszeresen minden gyermek számára a szabad, önálló mozgásnak is teret és lehetőséget biztosít.
- Törekszik a gyermeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazására, a szabad levegő kihasználására.
- Fejlesztí akusztikus észlelésüket, verbális képességeiket.
- Térbeli- és mennyiségbeli viszonyokat tapasztaltat.
- Fokozatosan gazdagítja a társakkal végzett együtt mozgás tapasztalatait, az alkalmazkodás képességét.

### ***5.5. A mozgás alapelvei***

- A testnevelés megszervezésénél és levezetésénél szem előtt tartjuk a gyermekek egészségi állapotát, teherbíró képességét, egy-egy gyerek fáradékonyságát, teljesítőképességét, terhelhetőségét (sajátos nevelési igényű gyerekek).
- Építünk a gyerekek aktivitására, a mozgás élményszerűsége.
- Mozgásos játékok során hagyjuk érvényesülni a gyerekek saját elgondolásait, ötleteit, szabad választást biztosítunk számukra.
- Kiemelten odafigyelünk a biztonságos, balesetmentes feltételek megteremtésére.
- Speciális eszközökkel, módszerekkel, szakember bevonásával segítjük a mozgássérült gyermekek korrekciós fejlesztését.

- A hátrányos helyzetű gyermekek elfogadását, közösségbe való beilleszkedését az együttesen átélt mozgásélményekkel segítjük. Fontos, hogy a mozgás örömteli, játékos, feszültséget oldó tevékenységet jelentsen a gyermek számára.

### ***5.6. A mozgás sikerkritériumai az óvodáskor végére***

- Teste arányosan fejlett, teherbíró, testsémája kialakult.
- Mozgása összerendezett, harmonikus, mozgáskoordinációja fejlett.
- Képes babzsákkal fején egyensúlyozó járásra vízszintes padon.
- Tud rövidebb távon egyenletes iramban futni.
- Versenyjátékokban betartja a szabályokat.
- Tud ütemtartással járni.
- Tud helyben labdát pattogtatni.
- Tud egykezes felsődobással célba dobni.
- Tud gurulóátfordulást végrehajtani előre.
- Szeret mozogni, kitartó a mozgásos játékokban.
- Tud néhány mozgásos játékot (futó – fogójáték) irányítás nélkül játszani,
- Tud a térben tájékozódni, ismeri az irányokat.
- A sajátos nevelési igényű gyermek – képességeihez mérten - biztonságosan mozog környezetében.

## **6. A külső világ tevékeny megismerése**

### ***6.1. A külső világ tevékeny megismerésének célja, feladatai***

- A természeti és társadalmi, ezen belül a szűkebb lakókörnyezethez való érzelmi viszonyulás megteremtése.
- Az élő és élettelen világ megismertetése, megszerettetése, a környezet megbecsülésére nevelés.
- A gyermekekben alapozódnak a környezethez alkalmazkodó viselkedéshez szükséges jártasságok, készségek, törekszünk a környezettudatos magatartásforma megalapozására.
- Alakítsuk ki a gyermekekben a természetvédelmi szemlélethez szükséges szokásokat, viselkedési módokat.

- A természeti és társadalmi környezet sokszínűségének megismertetésével segítsük a mozgássérült és az enyhe értelmi fogyatékos gyermekek másságának elfogadását.
- Segítsük a szülőföldhöz, a nemzeti kultúra hagyományaihoz fűződő pozitív érzelmi viszony alakulását, a természethez kapcsolódó népszokások felelevenítésével.
- A környező népek szokásainak megismertetése.
- Biztosítsunk lehetőséget a gyermekek számára matematikai tapasztalatok szerzésére, a külső környezetünk élő és élettelen részeinek szín, alak, mennyiség, kiterjedés, elhelyezkedés, rendezés viszonyait feltáró, problémamegoldó képességük fejlesztésére.

### ***6.2. A külső világ tevékeny megismerésének feltételrendszere***

- Alkalmat teremtünk a természeti környezettel való közvetlen találkozásra, tapasztalatszerzésre, megfigyelésre (séták, kirándulások, gazdálkodással, állattartással, növénygondozással, kertrendezéssel kapcsolatos munkák), vizsgálatokra, mérésekre, összehasonlításokra, kísérletekre, modellezésre.
- Lehetőséget biztosítunk önmaguk, közvetlen környezetük (óvoda, lakóhely) városunk nevezetességeinek megismerésére, a szülőföld, a hazai táj, helyi néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményének, a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeinek, az ott élő emberek sajátosságainak bemutatására.
- A környezetalakításhoz, növénygondozáshoz gyermekléptékű eszközöket (gereblye, söprű, ásó, kapa, lapát) biztosítunk.
- Környezeti, szimulációs játékokban megjelenítjük a felnőtt szerepeket, a családtagok feladatait, fontosabb foglalkozásokat, mintát adunk a tudatos fogyasztóvá váláshoz.

### ***6.3. A külső világ tevékeny megismerésének tartalma***

- Természeti és társadalmi környezettel való ismerkedés
- Tájékozódás az óvoda, lakóhelyük környékén
- Környezetükben lévő színek, színárnyalatok.
- A család, a család legfontosabb szükségleteinek /egészséges táplálkozás, lakás, családtagok / és kötelezettségeinek, szüleik foglalkozásának megismerése.
- Részvétel az évszakokhoz kapcsolódó aktuális munkákban, udvarunkon, és a szülők által felkínált lehetőségek alkalmával.
- Óvodai környezetük alakítása, formálása.

- Helyes gyalogos közlekedés, közlekedési eszközök megismerése, rendszerezése.
- Állatok külső jegyeinek, életmódjának megtapasztalása, gondozása.
- Évszakok, a természet, az időjárás változásai, az idő körforgása, kísérletezések.
- Napszakok és hozzájuk kapcsolódó tevékenységek.
- Az emberi test részei, azok funkciói, érzékszervek.
- Jeles névnapokhoz kapcsolódó népi megfigyelések, szokások felelevenítése.
- Környezeti jeles napok megismerése tevékenységek során, megünneplése.
- Hagyományos népi életmódot utánzó munkálatok (betakarítás, szüret, mustkészítés, befőzések, aszalások, jeles napok előtti készülődések.)
- Az emberi beavatkozások káros környezeti hatásainak megismertetése.
- A környezettel való ismerkedés során a gyermekek tapasztalatokat szereznek az őket körülvevő tárgyak, jelenségek formai és mennyiségi jellemzőiről, tevékenységükben megjelenik a matematika ( pl.: párosítás, halmazképzés, számlálgatás, sorba rendezés, síkbeli, térbeli alakzatok, tükörkép, szimmetria, összehasonlító mérések).

#### ***6.4. Az óvodapedagógus feladatai***

- Lehetővé teszi a gyermek számára a környezet tevékeny megismerését.
- Elősegíti az önálló véleményalkotást, a döntési képességek fejlődését a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában.
- Minden helyzetben modell, mintát mutat a gyermekek számára (környezettudatos magatartás, környezetbarát életmód).
- Könnyed, vidám, játékos tevékenységekkel segíti a gyermekek képességeinek, attitűdjének alakulását.
- Lehetőséget, módot biztosít arra, hogy a gyermek reális tapasztalatokat, ismereteket szerezzen önmagáról, testéről, annak működéséről, gondozásáról.
- Kedvező helyzeteket, a cselekvéses tanulást támogató környezetet teremt a matematikai tapasztalatok szerzésére.
- Aktív cselekvőként biztosítja a gyermekek számára az élményszerű megtapasztalást, a felfedezést, felismerteti az elemi ok-okozati összefüggéseket, a mennyiségi, alaki, nagyságbeli, téri viszonyokat és azok törvényszerűségeit.
- Biztosítja az ismeretek különböző módon való megtapasztalását.



### **6.5. A külső világ tevékeny megismerésének alapelvei**

- Kihasználjuk a gyermeki jellemzőket: a rácsodálkozást, az erős közlési vágyat, a természet szépségeire, jelenségeire való fogékonyságot, cselekvőkészséget, személyes kipróbálási vágyat, kommunikációra való nyitottságot.
- A környezettel való aktív ismerkedés hassza át az óvodai nevelés komplex folyamatát.
- Törekszünk arra, hogy a gyermekek a környezet megismerése során matematikai tartalmú tapasztalatok, ismeretek birtokába jussanak.
- Különös gondot fordítunk a környezet tudatos megóvását segítő nevelésre.
- Valljuk, hogy az óvónő környezethez, természethez fűződő viszonya, értékrendje minta a gyermek számára.
- Biztosítjuk a sokirányú tapasztalatszerzés lehetőségét, az egyéni képességek kibontakoztatását.
- Elősegítjük a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését.
- Erősítjük a szűkebb közösséghez, a szülőföldhöz tartozás pozitív érzését.
- Különös gondot fordítunk a sajátos nevelési igényű gyermekek élményhez juttatására, felzárkóztatására, pozitív érzelmi viszonyulás erősítésére, felzárkóztatásukra.

### **6.6. A külső világ tevékeny megismerésének sikerkritériumai az óvodáskor végére**

- Önmagáról és környezetéről elemi ismeretekkel rendelkezik. Tudja nevét, lakcímét, testvérei nevét, szülei foglalkozását, saját születési helyét, idejét.
- Ismeri szűkebb-tágabb lakóhelyét, annak nevezetességeit és nemzeti sajátosságait.
- Ismeri környezete növényeit, állatait, részt vesz a növénygondozásban, a természetvédelemben.
- Megkülönbözteti az évszakokat és a napszakokat. Felismeri az öltözködés és időjárás összefüggéseit.
- A természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükséges elemi ismeretekkel rendelkezik, környezettudatos magatartása kialakulóban van.
- Ismeri és betartja környezete közlekedésének legfontosabb szabályait.
- Jeles napokhoz kapcsolódó ismeretekkel rendelkezik, tevékenységekben részt vesz.
- Ismeri a színeket, azok világosabb, sötétebb árnyalatát.
- Helyesen használja a térbeli viszonyokat jelentő névutókat.

- A tárgyakat legalább 10-ig meg tudja számlálni, össze tudja hasonlítani mennyiség, nagyság, forma, szín szerint. Helyesen használja a sorszámneveket
- Képes két kiterjedést vagy mennyiséget egymással egyenlővé tenni, vagy valaminél kisebbet, kevesebbet, nagyobbab, többet létrehozni.
- A sajátos nevelési igényű gyermek esetében különösen fontos, hogy saját személyéből kiindulva, meglévő tapasztalatait, pszichikus sajátosságait figyelembe véve tájékozódjon környezetében, saját szinten alkalmazza szerzett ismereteit.

## **7. Munka jellegű tevékenységek**

### ***7.1. Munka jellegű tevékenységek céljai, feladatai***

- A gyermek sajátítsa el azokat a készségeket, jártasságokat, amelyek a társas együttélés fenntartását szolgálják.
- Alakuljon ki olyan pozitív kötődés, attitűd, amely segíti a reális önértékelés alakulását, fejleszti a képességeket, a feladattudatot, a feladattartást, a társas kapcsolatokat az önkéntességre, önállóságra alapozva.
- Formálódjon a gyermeki kezdeményező készség, kipróbálási vágy.
- A munka jellegű tevékenységek megszerettetése, saját és mások elismerésére, az elvégzett munka megbecsülésére való nevelés.
- A mozgássérült és enyhén értelmi fogyatékos gyermekek önálló munkavégzésének segítése, a speciális segédeszközök használatának gyakorlása.
- A veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekek bevonása a munka jellegű tevékenységekbe, megbízatások teljesítésébe.

### ***7.2. A munka jellegű tevékenységek végzésének feltételrendszere***

- Biztosítjuk, hogy a gyermek utánzási vágyából fakadóan utánozhassa játékában a környezetében látott felnőtt munkacselekvéseket.
- Gyermekméretű, valóság-hű eszközökkel ösztönözzük „mintha” cselekvés végzésére.
- A felnőtt példaadó szerepén túl a konkrét, reális, saját magához mérten fejlesztő, megerősítő, dicsérő értékelés is fontos.
- A közösségért végzett tevékenységformák során jelképekkel, a gyermek számára vonzó eszközökkel motiváljuk cselekvésre őket.

- A néphagyományőrző tevékenységek során rendszeresen visszatérő munkálatokhoz biztosítjuk a természetes anyagokat.
- A mozgássérült és enyhe értelmi fogyatékos gyermekek számára indokolt lehet speciális segédeszközök használata a munkavégzéshez.

### **7.3. A munka jellegű tevékenységek tartalma**

- Önkiszolgálás:
  - Testápolás
  - Étkezés
  - Öltözködés
- Naposság:
  - A vállalásban az önkéntesség dominál, kisebbek is vállalhatják.
  - Feladattudata, kitartása a tevékenység során fejlődik.
  - Önbizalma, a közösséghez tartozás érzése fokozódik.
- Mindennapi élettal kapcsolatos munkák:
  - Egy részük időről időre szabályosan ismétlődik, tehát tervezhető, másik része esetleges.
  - Függ a szükségletektől, a munka jellegétől, a körülményektől.
  - A csoport egyidejűleg végezheti, vagy megbízatásként egyes gyerekek teljesíthetik.
- Alkalomszerű munkák:
  - Alkalomszerű munkák lehetnek: a környezet rendben tartása, segítség az óvónőnek, egymásnak, a kisebbeknek, ajándékkészítés és egyéb megbízatások.
  - Játékjavítás, tisztítás, ünnepi készülődés, házimunka jellegű tevékenységek, növénygondozás.
  - Udvar rendben tartása, levélgyűjtés, kerti munka.

### **7.4. Az óvodapedagógus feladatai**

- Megteremti az önálló munkavégzés lehetőségét: elegendő időt, megfelelő helyet, nyugodt, békés légkört biztosít a munka elvégzésére.
- Megmutatja az eszközök célszerű használatát, beszédstílusa érthető, követhető, munkája mintaértékű.
- Esztétikus környezethigiénára nevel.

- Az egyes munkafajtákat fokozatosan vezeti be, a munkafogásokat a gyerekeknek egyenként mutatja meg és gyakoroltatja.
- Lehetőséget biztosít minden gyermek számára, hogy örömmel és szívesen, önállóan, kedve és képessége szerint elvégezhesse az önkiszolgáló tevékenységeket és társai érdekében végzett munkatevékenységeket.
- Figyel a fokozatosságra, a folyamatosságra, az önállóságra, a különböző munkafeladatok gyakoroltatása során, ezáltal alakítja szokás- és szabályrendszerüket.
- Egyre több információ és pontosabb tapasztalat birtokába juttatja őket a környezetükről.
- Alakítja a közös tevékenységek, munka során a társas kapcsolatokat, a csoportra jellemző erkölcsi szabályokat.
- A munka jellegű játékos tevékenységeket a közösségi kapcsolatok, a kötelességteljesítés alakításának eszközeként a saját és mások elismerésére, a különbözőségek elfogadására nevelés egyik eszközeként használja.
- A gyermek által elvégzett „munkát” konkrét, reális, egyéni képességeihez igazodó értékelésben részesíti.

### ***7.5. A munka jellegű tevékenységek alapelvei***

- Fokozatosan ismertetjük a tennivalókat, elvárásokat, a megvalósítás módját.
- Törekszünk arra, hogy mindig kellő magyarázat kísérje a munkafolyamatokat.
- Felhívjuk a figyelmet az együtt végzett munka fontosságára, rámutatunk az együttműködés lehetséges formáira.
- Ösztönözzük a gyermekek munkamegosztását, megszervezzük a csoportok közti együttműködést.
- Önállóságra, ötleteik megvalósítására serkentjük.
- Figyelemmel kísérjük, hogy a tevékenységek során a kisebb gyermek önállóságra törekvését a nagyobb gyermek segítőkészsége ne nyomja el.
- Bevonjuk a gyerekeket az óvodával, csoporttal kapcsolatos tervezgetésbe, figyelembe vesszük véleményüket.
- A munka jellegű tevékenységek szervezése során ügyelünk a balesetek megelőzésére, különös tekintettel a mozgássérült és enyhe értelmi fogyatékos gyerekekre.

## **7.6. A munka jellegű tevékenységek sikerkritériumai az óvodáskor végére**

- Szívesen vállal egyéni megbízásokat.
- Megbecsüli társai és a felnőttek munkáját.
- Önállóan, örömmel, igényesen végzi feladatát.
- Részt vesz a kerti munkában.
- Az étkező asztalt esztétikusan teríti meg.
- Étkezés után az edényeket elrakja.
- Aktívan vesz részt a teremrendezésben, ágyazásban.
- Szívesen végez munka jellegű tevékenységet.
- A munkavégzéshez szükséges eszközöket önállóan használja, gondosan rakja el.
- Ügyel saját személye és környezete rendjére.

## **8. A tevékenységekben megvalósuló tanulás**

### **8.1. A tevékenységekben megvalósuló tanulás célja, feladatai**

- Alakuljon ki a gyermekek motivációja, igénye az ismeretszerzésre.
- A tanulás folyamatosan, tapasztalatszerzés útján, természetes módon, spontán és tervezett, szervezett tevékenységek során játékosan valósuljon meg.
- Egyéni és életkori sajátosságok figyelembe vételével, differenciáltan, komplex tevékenységek során a gyermekek adottságainak, készségeinek és képességeinek kibontakoztatása, személyiségük fejlesztése.
- Egymástól való tanulás lehetőségének biztosításával közösségi nevelés, mások elismerésére való képesség fejlesztése.
- Kreativitás, alkotó gondolkodás fejlődésének segítése a szabad önkifejezés, útkeresés lehetőségének biztosításával.
- Gyakorlati problémamegoldás, praktikus intelligencia fejlesztése problémahelyzetek teremtésével, aktivitásra, cselekvésre való ösztönzéssel.
- Ismeretek nyújtásával, élmény- és tapasztalatszerzés, tevékenység során szókincs, relációs szókincs gazdagítása, a műveltségterületekre jellemző sajátos fogalmak megismerése
- Előadói, improvizációs képesség, szereplés, önkifejezés lehetőségének biztosításával, differenciált feladat és elvárás megfogalmazásával egyéni képesség, tehetség kibontakoztatása.

- Logikai képesség megnyilvánulásának segítése egyéni megoldási módok támogatásával.

### ***8.2. A tevékenységekben megvalósuló tanulás feltételrendszere***

- A játékba integrált önkéntes tanulás lehetőségeinek megteremtése az egész nap folyamán.
- Stressz mentes, nyugodt légkör, bizalom.
- Felfedezés lehetőségének biztosítása.
- Praktikus, természetes, tanulást támogató környezet.
- Jól kialakított napirend, szokásrend.
- Életkornak megfelelő tevékenységek kínálása.
- Hely, elegendő idő és eszköz biztosítása.

### ***8.3. A tevékenységekben megvalósuló tanulás tartalma***

- Szabad játék.
- Utánzásos, minta- és modellkövetéses magatartás – és viselkedéstanulás (szokások alakítása).
- Spontán játékos tapasztalatszerzés.
- Játékos cselekvésbe ágyazott tanulás.
- Gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés.
- Az óvodapedagógus által irányított megfigyelések, séták, kirándulások, terepi tapasztalatszerzés, felfedezés.
- Gyakorlati problémamegoldás.

### ***8.4. Az óvodapedagógus feladatai***

- Lehetőséget kínál a gyermekek számára olyan szituációk átélésére, ahol megismerhetik a felfedezés, a kutatás örömeit.
- Törekszik a gyermekek kreativitásának erősítésére, önállóságának, figyelmének, kitartásának, pontosságának, feladattudatának fejlesztésére.
- Épít a tanulást támogató környezet megteremtése során a gyermekek előzetes tapasztalataira, ismereteire, egyéni ötleteire.

- A tanulási folyamatban a komplexitást alkalmazza, kihasználja a tevékenységi területek közötti kapcsolódási területeket.
- Az óvodai nevelés során célszerűen használja az IKT eszközöket.
- A hibajavítást gyermeki megértést elősegítő, korrekt és tapintatos módon kezeli.
- Elemző módon értékeli pedagógiai terveit, megvalósítás után rendszeresen elemzi. Az értékelés tapasztalatait fejlesztőleg építi be munkájába.
- Figyelembe veszi a gyermekek aktuális fizikai és érzelmi állapotát. Szükség esetén rugalmasan változtat előzetes tervein, elképzelésein.
- Pedagógiai munkája során az intézmény által megfogalmazott pedagógiai célok valósulnak meg.

### ***8.5. A tevékenységekben megvalósuló tanulás alapelvei***

- A tanulás nem önálló tevékenységi formaként jelenik meg. A gyermekjátékba ágyazott, változatos tevékenységek során tanul. Ebben a folyamatban az egyes gyermek tanulási képességeinek alakulását - a differenciálás elvét szem előtt tartva - követjük és segítjük.
- Olyan tapasztalatok szerzéséhez nyújtunk segítséget a gyermekeknek, amelyben fejlődnek értelmi képességei / érzékelés, észlelés, figyelem, emlékezet, képzelet és gondolkodás / saját teljesítőkéességét is megismerheti.
- Személyre szabott pozitív értékeléssel segítjük a gyermek személyiségének kibontakozását.
- Biztosítjuk az élményt adó, oldott légkörben való játékos, cselekvéses tanulás lehetőségét.
- A tanulási, fejlődési folyamat velejárájaként kezeljük a gyermeki tévesztéseket, hibákat.

### ***8.6. A tevékenységekben megvalósuló tanulás sikerkritériumai óvodáskor végére***

- Kialakul: feladattudata, feladattartása, szándékos figyelme, kitartása.
- Képes csoportban, másokkal együttműködve tevékenykedni.
- Képes ismeretek szándékos bevésésére és felidézésére.
- Képes egyszerű problémahelyzetek felismerésére és azok megoldására.
- Képes késleltetni szükségleteit, uralkodni pillanatnyi érzelmein.
- Felismeri az ok-okozati összefüggéseket.
- Ismereteit a gyakorlatban alkalmazza.

- Tanuláshoz, ismeretszerzéshez pozitív viszonyal rendelkezik.
- Önálló, tevékeny.
- Jártasságai, készségei, képességei kialakultak, melyek révén az érzelmileg motivált, a cselekvéses gondolkodási szintről eljut a fogalmi gondolkodásig.

## VI. A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

1. A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembe vétele mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.

2. Az iskolakezdéshez az alábbi feltételek megléte szükséges: testi, lelki, és szociális érettség, amelyek mindegyike egyaránt szükségesek az eredményes iskolai munkához.

A **testileg** egészségesen fejlődő gyermek hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás. Teste arányosan fejlett, teherbíró, mozgása összerendezettebb, harmonikus finommozgásra képes. Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.

A **lelkileg** egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei alkalmassá teszik az iskolai tanulás megkezdésére. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. (Különös jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus differenciálásnak, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának.)

A lelkileg egészségesen fejlődő gyermeknél:

- Az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés mellett, megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama; a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés.
- Megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele.
- A cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.
- Érthetően, folyamatosan kommunikál, gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban, és hangsúllyal tudja kifejezni. Minden



szófajt használ, különböző mondatszerkezeteket, mondatfajtákat alkot. Tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat (a fogváltással is összefüggő nagy egyéni eltérések lehetségesek), végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét.

- Elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről: tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat. Ismeri, és a gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait, ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét. Felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit. Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek. Elemi mennyiségi ismeretei vannak.

A **szociálisan** érett gyermek az óvodáskor végére képessé válik az iskolakezdésre. Készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőttel és gyermektársaival.

- Egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni, késleltetni tudja szükségletei kielégítését.
- Feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb – szükség szerint kreatív - elvégzésében nyilvánul meg. Kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.

**3.** A három éves kortól kötelező óvodába járás ideje alatt az óvodai nevelési folyamat célja, feladata a gyermeki személyiség harmonikus testi, lelki és szociális fejlődésének elősegítése.

**4.** A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető csak el a fentiekben leírt fejlettségi szint.

**5.** A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek iskolaérettségi kritériumai tükrözik a befogadó intézmény elvárásait az iskolába kerülő gyermekekkel szemben.

## **A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni fejlesztése, fejlesztésének segítése**

*Sajátos nevelési igényű, beilleszkedési, tanulási, magatartási zavarral küzdő, hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű, kiemelten tehetséges gyermekek*

**Közös célok mind a négy területre**

- Találják meg helyüket az óvodai közösségben, kötődjenek az őket körül vevő személyekhez.
- Legyenek képesek önmaguk és társaik elfogadására.
- Valósuljon meg a kölcsönös elfogadáson alapuló együttműködés.
- Speciális képességeik és szükségleteik szerint sajátítsák el a közösség szokásait, alkalmazkodjanak azokhoz.
- Jussanak hozzá a sajátosságaikat figyelembe vevő legeredményesebb fejlesztéshez minden területen.
- Alakuljon ki egészséges önértékelésük, fejlődjön realitás érzékük.
- Valósuljon meg az együttműködés a megfelelő szakemberekkel.
- Korszerű pedagógiai módszerek megismerése, speciális fejlesztőeszközök alkalmazása.

### **Közös alapelvek**

- A gyermekek meglévő állapotára, egyéni sajátosságaira építünk.
- Biztosítjuk a fokozatos, következetes, egymásra épülő folyamatos fejlesztést.
- Sok közös élményt és derűs légkört biztosítunk.
- Figyelembe vesszük alapvető jogaikat, igazodunk speciális igényeikhez.
- Érvényesítjük az egyéni bánásmódot, differenciálást.
- Kapcsolatainkban a türelem, a tolerancia, az elfogadás érvényesül.
- Kiemelkedően fontosnak tartjuk az óvodapedagógusok és az óvodai alkalmazottak példamutató magatartását az e gyermekekhez való viszonyulásban.
- Együttműködés a családokkal.
- Fejlődésüket folyamatosan nyomon követjük (egyéni fejlődési napló), az eredményeket rögzítjük, és erre alapozva folytatjuk a további fejlesztést.

### **Sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztése**

#### ***Speciális célok feladatok, feltételrendszer***

- A sajátos nevelési igényű gyermekek esélyegyenlőségének biztosítása.
- A fogyatékoság típusának megfelelő, a terhelhetőséget figyelembe vevő fejlesztés biztosítása szakember segítségével, a szakértői bizottság véleménye alapján.

- A kiemelkedő képességek erősítése, ezáltal sikerélményhez juttatás, hiányzó vagy sérült funkciók helyreállítása, újak kialakítása, a meglévő ép funkciók bevonása a hiányok pótlására, különféle funkciók közötti egyensúly kialakítása, a szükséges speciális eszközök használatának megtanítása, az egyéni sikereket segítő tulajdonságok erősítése.
- Megfelelő képzettségű szakemberek biztosítása, - gyógypedagógus, logopédus, szomatopedagógus, konduktor.
- Óvodapedagógus és gyógypedagógus együttműködése az optimális egyéni fejlesztési szükséglet, és módszer kialakításához.
- Speciális és terápiás eszközök biztosítása, folyamatos cseréje, beszerzése, sérülés specifikus módszerek, technikák szakszerű megválasztása.
- Megfelelő tér és játékeszköz-tár biztosítása.
- Rugalmas szervezeti keretek kialakítása az egyéni foglalkoztatás kialakításához.
- Együttműködés a sérült gyermekek családjával.

#### *A speciális, fejlesztő tevékenység sikerkritériumai az óvodáskor végére*

- Felkészül az önállóságra minden lehetséges területen sérüléseik, speciális képességeik függvényében.
- Kialakul alkalmazkodó készsége, akaratereje, együttműködési készsége, természetes, elfogadott tagja a közösségnek.
- Beszédfejlettsége, tanulási képessége, egyéni teherbírása képessé teszi az iskolai élet fogadására.
- Rendelkezik olyan képességekkel, technikákkal, amelyek speciális igényeihez igazítva a testi-lelki-mentális egészség megőrzéséhez szükségesek.

#### **Beilleszkedési, tanulási, magatartási zavarral küzdő gyermekek fejlesztése**

##### *Speciális célok, feladatok, feltételrendszer*

- Valósuljon meg a szakvéleményben kijelölt területek egyéni fejlesztése az óvodapedagógus közreműködésével, a szakemberek útmutatása alapján.
- A szükséges feltételek megteremtése, optimális felhasználása, (speciális fejlesztőeszközök, humán erőforrás.)
- A kívánatos viselkedésformák megismertetése, elsajátítása, alkalmazása, alkalmazkodási készség, együttműködési készség fejlesztése.

- Az egyéni bánásmód, differenciálás biztosítása az egész nap folyamán.
- Elvárásaink tudatosítása, következetes betartatása a gyermek egyéni sajátosságaihoz igazítva.
- Együttműködés a családokkal a felzárkóztatás érdekében, a nevelési elvek közelítése.
- Erősségeik feltérképezése, pozitív tulajdonságaik kiemelése a kompenzáció érdekében.
- Rugalmas időintervallum alkalmazása a gyermek túlterhelésének megelőzése érdekében.

### ***Sikerkritériumok az óvodáskor végére***

- Rendelkezik olyan képességekkel, technikákkal, amelyek a speciális igényeihez igazodóan testi-lelki-mentális egészségmegőrzéséhez szükségesek.
- A szakvéleményben megjelölt képességek elérik az iskolakezdéshez szükséges szintet.
- Aktív tagjai a gyermekközösségnek, kötődnek egymáshoz és az őket körülvevő felnőttekhez.
- Képesek az együttműködésre, alkalmazkodásra, betartják a közösségi szabályokat.

### **A hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek fejlesztése**

#### ***Speciális célok, feladatok, feltételrendszer***

- Hangsúlyozott együttműködés a családokkal megfelelő pedagógiai tapintattal.
- A fejlődést hátrányosan befolyásoló okok, körülmények feltárása, az óvoda jelzőrendszerként való közreműködése.
- A gyermekeket megillető jogok érvényesítése az óvodán belül, szükség esetén védő-óvó intézkedések javaslata.
- Kapcsolattartás a szülőkkel és az illetékes szervekkel (védőnő, helyi gyermekvédelmi szervek, pedagógiai szakszolgálatok).
- Indulási hátrányok kompenzálása, felzárkóztatás megszervezése.
- A beilleszkedés segítése elfogadó, bizalmat sugárzó légkör megteremtésével.
- Változatos tevékenységek biztosítása, adekvát fejlesztési módszerek, eszközök alkalmazása.

- Erősségek feltárásán keresztül önbizalom fejlesztése.

### ***Sikerkritériumok az óvodáskor végére***

- Megtalálják helyüket a közösségben, kialakul biztonságérzetük.
- Képesek önmaguk, társaik és a felnőttek elfogadására, együttműködésre.
- Tudják érzelmeiket kezelni és kifejezni.
- Képesek az önálló elmélyült tevékenykedésre, alkalmazkodnak a szabályokhoz.
- A közösség egyenrangú tagjai, ismerik lehetőségeiket, korlátaikat.

### **Kiemelten tehetséges gyermekek fejlesztése**

#### ***Speciális célok, feladatok feltételrendszer***

- Az óvónő elsődleges feladata a tevékenységek felismerése és ápolása.
- Idő a személyes érdeklődés kibontakoztatására, alternatív tanulási élmények biztosítása.
- Hasonlóan tehetséges társak közelségének biztosítása.
- Tehetség gondozó programokban való részvétel (pályázatok, versenyek stb.).
- Önálló tanulási készségek kialakítása, fejlesztése.
- Kreativitás, önállóság, önismertet fejlesztése.
- Óvodán kívüli lehetőségek felkutatása, ajánlása a tehetségek teljes körű kibontakoztatására.
- Az elszeparálódás megakadályozása, érzelmi fejlesztés.

### ***Sikerkritériumok az óvodáskor végére***

- Tisztában van saját képességeivel.
- Kialakul helyes önértékelése.
- Él az önálló felfedezés lehetőségeivel.
- A közösség kreatív tagja.
- Törekszik arra, hogy eredményei tükrözzék kivételes tehetségét, ugyanakkor az egyéb területeken is eléri az optimális fejlettségi szintet.

### ***Szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek***

## ***Óvodai szint***

- A hátrányos helyzetű gyermekek védelme: a veszélyeztetettség illetve hátrányos helyzet okainak feltárása, a családokkal való fokozott együttműködés, kapcsolattartás a gyermekjóléti szolgálattal, javaslatétel az óvó-védő intézkedések megtételére, beilleszkedés, felzárkóztatás és tehetséggondozás segítése, a rendszeres óvodalátogatás figyelemmel kísérése.
- A szülők tájékoztatása, felvilágosítása a támogatási lehetőségekről.
- A családok segítése hivatalos ügyek intézésében.
- Életvitelben való segítség, tanácsadás, pozitív mintaadás nyílt napok szervezésével (pl. egészségnap, aprók napja).
- Óvodai közös rendezvények alkalmával olyan élmények ételése, melyekre a családban nincs lehetőség (kirándulások, bábszínház látogatás, rendezvényeken való részvétel, kiállítások megtekintése).
- Munkadélutánok szervezése: játékok, ajándékok készítése.
- Szülői közösségek kialakítása, ezeken keresztül segítségnyújtás.
- Szociális ellátórendszerrel való együttműködés (egyetlen gyermek se maradjon ki az óvodából a szülők szegénysége, az óvodáztatással együtt járó kiadások fedezetének hiányában).
- Gyermekjóléti szolgáltatások kezdeményezése illetve szervezése (ruhák, játékok, könyvek gyűjtése, adományozása, kölcsönzése).
- Egészségügyi szűrővizsgálatok kezdeményezése, védőnői tanácsadás megszervezése.

## ***Csoportszint, az óvodapedagógusok feladatai***

- Rendszeres kapcsolattartás a szülőkkel, családtagokkal (családlátogatás, szülői értekezlet, nyílt napok, rendezvények, egyéni beszélgetések).
- A gyermek egyénre szabott beszoktatásának biztosítása, komplex állapotfelmérés, részletes anamnézis készítése.
- A család szokásainak, életvitelének értékrendjének megismerése, megértése, erőforrásaik feltárása, gyermekneveléssel kapcsolatos nézetek kicserélése, közelítése.

- Egyéni, differenciált fejlesztés (a tanulási képességek megalapozása, részképesség zavarok kialakulásának megelőzése, kiszűrése, motiváció megteremtés, sikerélményhez juttatás).
- A lemaradást tükröző képességek gyakorlása játék közben élményszerűen.
- Játékeszközök biztosítása, kölcsönzése a tartalmas otthoni időtöltésre.
- A gyermekek értelmi, érzelmi és szociális fejlődésében jelentkező hátrányok felszámolása a személyes kapcsolatok megerősítésével.

## **A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések**

### ***Az óvodában megvalósuló intézkedések céljai***

- A hátrányt szenvedők társadalmi integrációja (inkluzív szemléletmód).
- A szociális hátrányok kompenzálása (érzelmi nevelés, szocializáció).
- Az intézményi kapacitások fejlesztése.
- A pedagógiai munka, a pedagógiai kultúra megújítása, az innovációs hajlandóság erősítése.
- Az élethosszig tartó tanulás megalapozása (teljes körű, minél hosszabb ideig tartó óvodáztatás).

### ***Intézményi feladatok az esélyegyenlőség megvalósítására***

- Hátrányos helyzetű gyermekek óvodai beíratásának támogatása.
- A körzetünkben élő, szociálisan hátrányos helyzetű 3 éves gyermekek felkutatása, óvodai nevelésbe való bevonása.
- Igazolatlan hiányzások minimalizálása.
- Szakmai szolgáltatókkal való együttműködés, fejlesztési terv közös kidolgozása.
- Korszerű óvodapedagógiai módszerek megismerése, alkalmazása (célirányos továbbképzések).
- Gyermekvédelmi felelős segítségnyújtása a családok számára (támogatási lehetőségek felkutatása, tanácsadás, kapcsolatfelvétel szociális ellátó rendszerrel).
- Szülői támogatás, tanácsadás, segítségadás a problémák kezelésében.
- Diagnosztikai eljárások pontos kidolgozása, megfelelő szakember megkeresése.
- Dologi, tárgyi feltételek megteremtése (akadálymentesítés, speciális fejlesztő eszközök).

- Esetmegbeszélések, hospitálások, ismeretek megosztása, tapasztalatok cseréje.
- Mérési, értékelési rendszerre épülő egyéni fejlesztés, a szülők tájékoztatása.
- Eredményesség – célkitűzések teljesülése.
- Iskolaválasztás támogatása.
- Gyermek fejlődésének után követése az első iskolai évben.
- Továbbképzési rendszer szükségletekhez igazítása.